

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์สภาพการคลัง การบริหารงบประมาณและแนวโน้มการพัฒนา ศักยภาพทางการคลังเพื่อพึ่งพาตนเองของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่าง ปีงบประมาณ 2547-2551 ซึ่งได้ศึกษาทั้งเงินงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ ระหว่าง ปีงบประมาณ 2547 - 2551 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดการการคลังในด้านงบประมาณรายรับจัดสรรและรายจ่าย ของงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2547- 2551

2. เพื่อศึกษาการจัดการงบประมาณรายรับและรายจ่ายของเงินรายได้ของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2547- 2551

3. เพื่อเปรียบเทียบการใช้จ่ายงบประมาณเงินแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2547- 2551

4. เพื่อศึกษาสภาพเงินรายได้สะสมและแนวโน้มการพัฒนาศักยภาพทางการคลังของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2547- 2551

สรุปผลการวิจัย

1. การจัดการการคลังในด้านงบประมาณรายรับจัดสรรและรายจ่ายของงบประมาณแผ่นดินของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2547 - 2551 ดังตารางและรูป 1-5 พบว่า

1.1 ระยะเวลาอันหลัง 5 ปี พบว่า อัตราการเพิ่มรายรับจัดสรรของงบประมาณแผ่นดินเพิ่มขึ้น อย่างมาก สูงสุดปีงบประมาณ 2550 คิดเป็นร้อยละ 46.52 ต่ำสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 4.44 ในขณะที่อัตราเพิ่มต่อปีของรายจ่ายสูงสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 15.10 และ ต่ำสุดในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นร้อยละ 4.18 เมื่อพิจารณารายจ่ายจริงต่อรายรับจัดสรร พบว่า ร้อยละของรายจ่ายจริงต่อรายรับจัดสรร สูงสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 98.57 และ ต่ำสุดในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นร้อยละ 61.63 แสดงให้เห็นว่ารายรับจัดสรรเพิ่มขึ้นอย่างมาก ขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547 หลังเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2 ระยะเวลาอันหลัง 5 ปี ข้อมูลรายรับจัดสรรจากงบประมาณแผ่นดินของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2547-2551 หมวด

งบบุคลากรสูงสุดทุกปี คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 49.71 และต่ำสุดคือหมวดงบเงินอุดหนุน คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 5.78

1.3 พบว่า ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี ข้อมูลรายจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินส่วนใหญ่ เป็นหมวดงบบุคลากร เมื่อดูในภาพรวมทั้ง 5 ปี พบว่าหมวดงบบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คิดเป็น ร้อยละ 61.32 และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือหมวดงบเงินอุดหนุน คิดเป็นร้อยละ 7.03

1.4 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี พบว่า ข้อมูลรายรับจัดสรรหมวดงบลงทุนของเงินงบประมาณแผ่นดิน ส่วนใหญ่เป็นประเภทค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง และเมื่อคิดร้อยละของรายจ่ายต่อรายรับ จัดสรรพบว่ารายจ่ายส่วนใหญ่เป็นประเภทค่าครุภัณฑ์ สูงสุดในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นร้อยละ 99.68 ต่ำสุดในปีงบประมาณ 2550 คิดเป็นร้อยละ 40.50 ประเภทค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง สูงสุดในปีงบประมาณ 2549 คิดเป็นร้อยละ 46.97 ต่ำสุดในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นร้อยละ 17.34 เมื่อพิจารณางบลงทุนในภาพรวม พบว่า ร้อยละของรายจ่ายต่อรายรับสูงสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 65.41 และต่ำสุดในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็น ร้อยละ 24.99

1.5 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี ข้อมูลรายจ่ายส่วนใหญ่เป็นของสำนักงานอธิการบดี วิทยาเขตปัตตานีทุกปี มีค่าร้อยละเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 34.55 และร้อยละเฉลี่ยต่ำสุดเป็นหน่วยงานสถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 0.81

ข้อมูลนี้แสดงว่า งบลงทุนของวิทยาเขตปัตตานี โดยเฉพาะงบลงทุนหลังปีงบประมาณ 2547 เพิ่มขึ้นอย่างมาก เป็นผลจากสถานการณ์ความไม่สงบให้ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นในการก่อสร้างตึกใหม่ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาความรุนแรงที่เพิ่มขึ้น

2. การจัดการงบประมาณรายรับและรายจ่ายของเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย

สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2547- 2551 ดังตารางและรูป 6-11 พบว่า

2.1 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี ข้อมูลรายรับของเงินรายได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปียกเว้นปีงบประมาณ 2550 เช่นเดียวกันกับข้อมูลรายจ่ายเงินรายได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนรายจ่ายจากเงินสะสม มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปีงบประมาณ 2548 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยอัตราเพิ่มในรอบ 5 ปี พบว่า รายรับมีค่าเฉลี่ยอัตราเพิ่มเท่ากับร้อยละ 9.93 ปีที่มีอัตราเพิ่มรายรับเงินรายได้สูงสุดคือปีงบประมาณ 2549 คิดเป็นร้อยละ 18.03 และต่ำสุดในปีงบประมาณ 2550 คิดเป็นคิดลบร้อยละ 8.06 ในด้านรายจ่ายเงินรายได้ มีค่าเฉลี่ยอัตราเพิ่มร้อยละ 12.04 ปีที่มีอัตราเพิ่มรายจ่ายเงินรายได้สูงสุดคือปีงบประมาณ 2549 คิดเป็นร้อยละ 20.53 และต่ำสุดในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นร้อยละ 8.35 และด้านรายจ่ายจากสะสม มีค่าเฉลี่ยอัตราเพิ่มร้อยละ 5.40 ปีที่มีอัตราเพิ่มรายจ่ายจากสะสมสูงสุดคือปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 106.99 และต่ำสุด ในปีงบประมาณ 2548 คิดเป็นคิดลบร้อยละ 30.20

2.2 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี รายรับจริงของเงินรายได้สูงกว่าแผนรายรับทุกปี ซึ่งมีค่าร้อยละสูงสุดในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นร้อยละ 33.07 และต่ำสุดในปีงบประมาณ 2550 คิดเป็นร้อยละ 6.34

2.3 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี พบว่า รายรับหลักของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มาจากรายรับค่าธรรมเนียมการศึกษา มีค่าเฉลี่ยร้อยละของรายรับหมวดค่าธรรมเนียมการศึกษาสูงสุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 62.69 และต่ำสุดคือหมวดรายรับอื่น ๆ คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 6.15

2.4 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี พบว่า หน่วยงานที่มีรายรับจากเงินรายได้สูงสุดคือ สำนักงานอธิการบดี วิทยาเขตปัตตานี ค่าเฉลี่ยร้อยละ 33.56 รองลงมาเป็นลำดับสองคือคณะศึกษาศาสตร์ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 18.37 ลำดับที่สามคือสำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 15.60

2.5 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี ข้อมูลรายจ่ายจริงน้อยกว่าแผนการใช้จ่ายทุกปี ยกเว้นปีงบประมาณ 2551 คือรายจ่ายสูงกว่าแผนการใช้จ่าย ซึ่งมีค่าร้อยละสูงสุดในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นร้อยละ 0.05 และต่ำสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นติดลบร้อยละ 17.20

2.6 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี พบว่า หน่วยงานที่มีรายจ่ายจากเงินรายได้สูงสุดคือ สำนักงานอธิการบดี วิทยาเขตปัตตานี ค่าเฉลี่ยร้อยละ 33.56 รองลงมาเป็นลำดับสองคือคณะศึกษาศาสตร์ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 22.62 ลำดับที่สามคือสำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 14.15

ข้อมูลนี้แสดงว่ารายได้ของวิทยาเขตปัตตานีเพิ่มขึ้นหลังปีงบประมาณ 2547 เพราะมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเปิดรับนักศึกษาหลายคณะมีจำนวนเพิ่มขึ้น อันเป็นผลมาจากสถานการณ์ความไม่สงบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาที่เป็นคนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. เปรียบเทียบการใช้จ่ายงบประมาณเงินแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2547-2551 ดังตารางและรูป 12-14 พบว่า

3.1 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี ข้อมูลรายจ่ายงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ยกเว้นรายจ่ายเงินรายได้สะสมที่มีจำนวนลดลง แต่เมื่อรวมรายจ่ายทั้งหมดแล้ว ก็ยังมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นทุกปี เมื่อพิจารณาอัตราเพิ่มร้อยละของรายจ่ายรวม สูงสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นอัตราเพิ่มรายจ่ายรวมร้อยละ 18.65 และต่ำสุดอยู่ในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นอัตราเพิ่มรายจ่ายรวมร้อยละ 4.10

3.2 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี พบว่า รายจ่ายงบบุคลากรที่มาจากเงินงบประมาณแผ่นดิน สูงสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 47.68 ต่ำสุดในปีงบประมาณ 2550 คิดเป็นร้อยละ 40.86 ในขณะที่รายจ่ายงบบุคลากรจากเงินงบประมาณเงินรายได้สูงสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 3.95 และต่ำสุดในปีงบประมาณ 2549 คิดเป็นร้อยละ 3.56

3.3 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี พบว่า รายจ่ายงบลงทุนส่วนใหญ่มาจากเงิน งบประมาณแผ่นดินเป็นหลัก สูงสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 90.18 ต่ำสุดอยู่ใน ปีงบประมาณ 2550 คิดเป็นร้อยละ 82.44 ในขณะที่รายจ่ายงบลงทุนจากงบประมาณเงินรายได้ ใช้จ่ายเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับเงินงบประมาณแผ่นดิน สูงสุดในปีงบประมาณ 2550 คิดเป็น ร้อยละ 17.56 และต่ำสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 9.82

ข้อมูลนี้แสดงว่า รายจ่ายงบลงทุนจากงบประมาณแผ่นดินมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากหลัง ปีงบประมาณ 2547 เพราะสถานการณ์ความไม่สงบ

4. การศึกษาสภาพเงินรายได้สะสมและแนวโน้มการพัฒนาศักยภาพทางการคลังของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2547–2551 ดังตาราง และรูป 15-16 พบว่า

4.1 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี ข้อมูลรายจ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดิน รายจ่ายจากงบประมาณ เงินรายได้ และเงินรายได้สะสมเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือมีจำนวนเพิ่มขึ้น ในขณะที่ข้อมูลรายจ่าย จากเงินสะสมมีทิศทางไม่แน่นอน และในปีงบประมาณ 2550-2551 รายจ่ายจากเงินรายได้สะสมมี จำนวนลดลง

4.2 ระยะเวลาย้อนหลัง 10 ปี ข้อมูลเงินรายได้สะสมของมหาวิทยาลัย เพิ่มขึ้นทุกปี โดยเงินสะสมเพิ่มสูงสุดในปีงบประมาณ 2543 คิดเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ 30.00 และต่ำสุดปี งบประมาณ 2545 คิดเป็นอัตราเพิ่มคิดลบร้อยละ 12.25 เมื่อดูแนวโน้มอีก 5 ปีข้างหน้า เงินรายได้สะสม จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยในปีงบประมาณ 2556 จะมีแนวโน้มเงินรายได้สะสมเพิ่มขึ้นถึง 213 ล้านบาท

ข้อมูลนี้แสดงว่ารายได้สะสมเพิ่มขึ้นมากหลังปีงบประมาณ 2547 เพราะมีรายรับจาก ค่าธรรมเนียมการศึกษาเพิ่มขึ้นและอาจจะเป็นเพราะการบริหารงบประมาณภายในวิทยาเขตไม่เน้น การใช้จ่ายเงินจากงบเงินรายได้สะสม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาศภาพการคลัง การบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีระหว่างปีงบประมาณ 2547 – 2551 สามารถอภิปรายผลตามประเด็นที่ค้นพบ ดังต่อไปนี้

1. ข้อค้นพบการจัดการการคลังในด้านงบประมาณรายรับจัดสรรและรายจ่ายของงบประมาณ แผ่นดินของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2547 - 2551 ปรากฏผลดังนี้

1.1 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี พบว่า อัตราการเพิ่มรายรับจัดสรรของงบประมาณแผ่นดินเพิ่มขึ้น อย่างมาก สูงสุดปีงบประมาณ 2550 คิดเป็นร้อยละ 46.52 นั้น มีสาเหตุจากรายรับจัดสรรหมวดงบลงทุน

และงบบุคลากร งบลงทุนปีงบประมาณ 2550 มีงบเพื่อการก่อสร้างอาคารต่าง ๆ หลายอาคาร ฉะนั้นจึงมีรายรับจัดสรรเพิ่มขึ้นมากจากปีงบประมาณ 2549 จำนวน 98,789,602 บาท เพิ่มเป็นจำนวน 218,375,444 บาทในปีงบประมาณ 2550 (ตาราง 4) คิดเป็นผลต่างจำนวน 119,585,842 บาท จรัส สุวรรณมาลา (2546 : 128, 179-182) ได้ศึกษาเรื่อง “ระบบงบประมาณและการจัดการแบบมุ่งผลสำเร็จในภาครัฐ : ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับพลเมืองยุคใหม่” ได้ให้ความหมายของรายจ่ายลงทุนว่า หมายถึง รายจ่ายโครงการลงทุนเพื่อการพัฒนาของหน่วยงานปฏิบัติการ ซึ่งมีได้เกิดเป็นประจำหรือเป็นปกติวิสัย รายจ่ายลงทุนมี 2 ประเภท คือ (1) รายจ่ายลงทุนเพื่อพัฒนาศักยภาพของหน่วยงาน (Organizational development costs) และ (2) รายจ่ายลงทุนเพื่อพัฒนาระบบบริการ (Services development costs) รายจ่ายลงทุนเพื่อพัฒนาศักยภาพของหน่วยงาน ในที่นี้หมายถึงรายจ่ายลงทุนเพื่อจัดหาทรัพย์สิน สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการบริหารจัดการ และการพัฒนาระบบบริหารจัดการของหน่วยงาน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดหรือผลิตบริการของหน่วยงานนั้น ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อปรับปรุงพัฒนาสถานที่ทำงานหรือสำนักงาน ค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารจัดการ ค่าใช้จ่ายลงทุนเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย/การฝึกอบรมบุคลากรเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการภายใน ค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อจัดหายานพาหนะ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะของหน่วยงาน ฯลฯ เป็นต้น สำหรับรายจ่ายลงทุนเพื่อพัฒนาระบบบริการ นั้น หมายถึงค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อพัฒนาระบบบริการโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารประกอบงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 เพิ่มเติม (2550 : 24-33) งบลงทุนจากหลายหน่วยงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประเภทค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เช่น

อาคารหอพักนักศึกษา วิทยาเขตปัตตานี 1 หลัง ตั้งงบประมาณทั้งสิ้นจำนวน 121,800,000 บาทได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ 2549 จำนวน 23,200,000 บาท ในปีงบประมาณ 2550 จำนวน 68,600,000 บาท และปีงบประมาณ 2551 จำนวน 30,000,000 บาท

กลุ่มอาคารที่พักอาจารย์และบุคลากร วิทยาเขตปัตตานี 1 กลุ่ม งบประมาณทั้งสิ้น 214,000,000 บาท ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ 2550 จำนวน 42,800,000 บาท ปีงบประมาณ 2551 จำนวน 107,000,000 บาท และปีงบประมาณ 2552 จำนวน 64,200,000 บาท

อาคารเรียนและปฏิบัติการคณะวิทยาการสื่อสาร 1 หลัง ตั้งงบประมาณทั้งสิ้นจำนวน 98,664,000 บาทได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ 2549 จำนวน 19,000,000 บาท ในปีงบประมาณ 2550 จำนวน 26,878,800 บาท และปีงบประมาณ 2551 จำนวน 52,785,200 บาท

อาคารวิทยอิสลามนานาชาติ วิทยาเขตปัตตานี 1 หลัง ตั้งงบประมาณทั้งสิ้นจำนวน 125,976,300 บาทได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ 2548 จำนวน 24,000,000 บาท ในปีงบประมาณ 2549 จำนวน 32,000,000 บาท และปีงบประมาณ 2550 จำนวน 69,976,300 บาท

จะพบว่า มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้เพิ่มงบลงทุนเพื่อการก่อสร้างอาคารต่าง ๆ เพิ่มขึ้นมาก ทั้งนี้ก็เพื่อจะพัฒนาวิทยาเขตปัตตานีให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาสู่การเป็น National

Campus และเป็น Regional Campus เป็นมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ มีจำนวนนักศึกษามาก ซึ่งก็สอดคล้องกับในรายงานประจำปี 2547-2548 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2549:172-173) ได้กล่าวถึงการจัดทำแผนพัฒนาวิทยาเขตปัตตานีโดยพัฒนาจากทิศทางหลักของแผนพัฒนามหาวิทยาลัยร่วมกับแนวคิดในการพัฒนาวิทยาเขต รวมทั้งพิจารณาจากแผนยุทธศาสตร์หลักของกลุ่ม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) ซึ่งเห็นว่าวิทยาเขตปัตตานีมีกรอบทิศทางหลักในการพัฒนา คือ เป็นศูนย์กลางการศึกษาของภูมิภาคด้านอิสลามศึกษา และเป็นศูนย์กลางการศึกษานักเรียนจากประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย บังกลาเทศ ปากีสถาน และชุมชนชาวไทย เป็นต้นแบบของการปฏิรูปการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีเป้าหมายอีก 5-6 ปีข้างหน้าจะปรับระบบของวิทยาเขตปัตตานีสู่การเป็น National Campus และเป็น Regional Campus รองรับการเป็นศูนย์กลางการศึกษาของภูมิภาค เป็นมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ มีจำนวนนักศึกษาประมาณ 14,000-16,000 คน จัดตั้งคณะใหม่และเพิ่มหน่วยงานสนับสนุน เพื่อรองรับจำนวนการเพิ่มนักศึกษา และสร้างความเข้มแข็งจากสาขาวิชาเดิม ปรับหลักสูตรเดิมให้เปิดกว้างขึ้น รวมทั้งพัฒนารูปแบบในการบริหารจัดการพัฒนา Infrastructure ให้มีความพร้อมสามารถสนับสนุนการเจริญเติบโตอย่างเหมาะสม และพัฒนาหน่วยงานเดิมให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงตามยุทธศาสตร์และพื้นที่

นอกจากงบลงทุนแล้วก็ยังมียังมีงบบุคลากรที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการปรับฐานเงินเดือนในปีงบประมาณ 2549 ทำให้งบบุคลากรเพิ่มขึ้นมากเช่นกัน โดยในปีงบประมาณ 2549 จำนวน 199,761,700 บาท เพิ่มเป็นจำนวน 253,940,500 บาทในปีงบประมาณ 2550 คิดเป็นผลต่างจำนวน 54,178,800 บาท

อัตราการเพิ่มต่ำสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 4.44 สาเหตุที่ในปีงบประมาณ 2547 ต่ำ อาจเป็นเพราะโดยปกติของการตั้งงบประมาณแผ่นดินจะตั้งตามปีงบประมาณก่อนหน้านั้น คือยึดตามปีงบประมาณ 2546 และในการตั้งงบประมาณแผ่นดินจะต้องตั้งงบประมาณล่วงหน้าเสมอ ฉะนั้นในการตั้งงบประมาณ 2547 จึงต้องวางแผนในปีงบประมาณ 2546 ซึ่ง ณ เวลานั้นสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนยังปกติอยู่ งบจัดสรรที่ได้รับจึงได้น้อยเมื่อเทียบกับปีงบประมาณหลังๆ นั่นคือได้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบขึ้นแล้วในต้นปีงบประมาณ 2547 นั่นเอง ฉะนั้นในปีต่อๆ มา จึงต้องจัดสรรงบต่าง ๆ เพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาในพื้นที่เสี่ยงภัย

อัตราเพิ่มต่อปีของรายจ่ายสูงสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 15.10 ซึ่งก็สอดคล้องกับรายจ่ายจริงต่อรายรับจัดสรร พบว่าร้อยละของรายจ่ายจริงต่อรายรับจัดสรรสูงสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 98.57 นั่นอาจเป็นเพราะว่า มีการใช้จ่ายเงินตามแผนที่ได้ตั้งไว้นั่นเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วงต้นปีงบประมาณสถานการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อยังปกติอยู่ ถึงแม้จะมีเหตุการณ์บ้างก็ไม่แรงมาก และมักจะเป็นเหตุการณ์การเผาโรงเรียนมากกว่าการฆาตกรรมหมาเอาชีวิตคน ฉะนั้นการใช้จ่ายเงินเพื่อการจัดการต่าง ๆ ยังคงมี ตามแผนที่ตั้งไว้

อัตราการเพิ่มต่อปีของรายจ่ายต่ำสุดในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นร้อยละ 4.18 ซึ่งก็สอดคล้องกับรายจ่ายจริงต่อรายรับจัดสรร พบว่าร้อยละของรายจ่ายจริงต่อรายรับจัดสรรต่ำสุดในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นร้อยละ 61.63 จากข้อมูลในตารางที่ 4 ทำให้เห็นตัวเลขจากหมวดงบประมาณลงทุนซึ่งเป็นตัวเลขที่มีรายรับจัดสรรสูงมากแต่ตัวเลขรายจ่ายน้อยมาก ทำให้เห็นว่าหมวดที่มีปัญหาคือหมวดงบประมาณ เพราะในปีงบประมาณ 2551 ได้รับจัดสรรงบลงทุนจำนวน 243,878,248 บาท เบิกจ่ายจริงเพียง 60,935,759.63 บาท เท่านั้น สาเหตุอาจเป็นเพราะว่าปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่มีทีท่าว่าจะสงบลง หรืออาจเป็นปัญหาจากระบบการบริหารจัดการไม่ดีทำให้การรับเหมางานก่อสร้างไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ส่งผลให้แผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้มีผลกระทบโดยตรง

จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าความสามารถหรือศักยภาพในการบริหารการเงินการคลังในส่วนของการจัดการเพื่อจ่ายเงินยังอยู่ในระดับเดิมหรือถ้าเพิ่มขึ้นก็อยู่ในอัตราเพิ่มที่ต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราเพิ่มของรายรับของงบประมาณแผ่นดินที่ได้รับการจัดสรร

1.2 รายรับจัดสรรจากงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัย ระหว่างปีงบประมาณ

2547-2551 หมวดงบบุคลากรสูงสุดทุกปี คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 49.71 เป็นที่ทราบกันว่างบบุคลากรคือเงินค่าตอบแทนเพื่อจ่ายเป็นเงินเดือน และค่าจ้างให้แก่บุคลากร เพราะบุคลากรมีเงินเดือนและค่าจ้างเป็นรายได้ผลตอบแทนในการดำเนินชีวิตประจำวันซึ่งคุณภาพชีวิตการทำงานต้องมีรายได้และผลตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรมจึงจะสามารถดำรงชีวิตในสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบันได้ จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่เงินหมวดนี้ได้รับการจัดสรรมากที่สุด

สาเหตุที่หมวดงบบุคลากรมีรายรับจัดสรรสูงสุดทุกปีทั้งนี้อาจเป็นเพราะงบบุคลากรนั้นมีการปรับเงินเดือนขึ้นให้แก่บุคลากรทุกปีตามขึ้นเงินเดือนที่สูงขึ้นประกอบกับระยะเวลา 5 ปีนี้ มีการปรับอัตราเงินเดือนถึง 3 ครั้ง คือในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2547 หลังจากนั้นก็ได้มีการปรับอัตราเงินเดือนบุคลากรในวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2548 และอีกครั้งในวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2550 และปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เริ่มในปลายปีงบประมาณ 2547 ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นเงินค่าตอบแทนพิเศษรายเดือนให้แก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของขวัญฤดี คล้ายแก้ว (2551 : บทคัดย่อ)

ได้ศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์การบริหารงบประมาณของคณะวิศวกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2547-2549 พบว่า มีรายจ่ายทั้งหมดจากงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ดังนี้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547-2549 เท่ากับ 137.39 159.30 และ 178.20 ล้านบาท ตามลำดับ มีสัดส่วนโดยเฉลี่ยของเงินงบประมาณแผ่นดิน ร้อยละ 59.75 รายจ่ายทั้งหมดจะเป็นรายจ่ายหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำร้อยละ 45.56 และสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของสุภัจฉริย์ นวกิจไพฑูริย์ (2546 : บทคัดย่อ) คือเรื่อง การวิเคราะห์ระบบการเงิน บัญชี พัสดุ

และตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี พบว่า ค่าใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีในช่วงปีการศึกษา 2546-2547 มากกว่าครึ่ง(ร้อยละ 74.26) เป็นงบบุคลากร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

และรายรับจัดสรรจากงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัย ระหว่างปีงบประมาณ 2547-2551 ค่าสุดคือหมวดงบเงินอุดหนุน คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 5.78 สาเหตุที่หมวดงบเงินอุดหนุนค่าสุด อาจเป็นเพราะเงินงบหมวดอุดหนุนนี้ดูเหมือนว่าเป็นงบเพื่ออุดหนุนเท่านั้น ไม่มีความจำเป็นเท่าที่ควร มีความสำคัญน้อยกว่าหมวดอื่นๆ ก็ว่าได้ และอาจเป็นเพราะนโยบายของรัฐบาล เป็นเงินที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายตามรายการหรือเป็นรายการที่ไม่แน่นอน บางปีงบประมาณอาจได้รับมาก บางปีงบประมาณอาจได้น้อยตามแต่สถานการณ์ ณ เวลานั้น ๆ เช่น ปีใดมีความประสงค์ต้องการจะพัฒนาหรือส่งเสริมในด้านใดด้านหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งถึงจะมีการจัดสรรงบประมาณในปีนั้นเพื่อการนั้น โดยตรง เช่น ในปีงบประมาณ 2551 มีงบประมาณเพื่อจัดโครงการพัฒนาชุมชนและการศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อีก 20 ล้านบาท เป็นต้น ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรเพิ่มบทบาทในการช่วยแก้ปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ได้เงินอุดหนุนเพิ่มขึ้น โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2551-2554 มียุทธศาสตร์หลายด้านด้วยกัน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นองค์กรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉะนั้นจึงได้รับมอบหมายให้จัดทำโครงการพัฒนาชุมชนและการศึกษาในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งรวมงบที่ได้ทั้งหมดจำนวน 80 ล้านบาท โดยได้จะได้รับตั้งแต่ปีงบประมาณ 2551จนถึงปีงบประมาณ 2554 ปีละ 20 ล้านบาท

จากตาราง 2 จะพบว่า หมวดงบลงทุนเพิ่มขึ้นมาก จากปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 17.40 เพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 40.61 ในปีงบประมาณ 2551 ซึ่งแน่นอนว่าการก่อสร้างอาคารใหญ่ๆ หรืออื่น ๆ ที่มีงบประมาณสูงๆ จะเป็นงบประมาณผูกพันต่อเนื่อง ไม่สามารถก่อสร้างเสร็จภายในปีงบประมาณนั้น ๆ การจัดสรรงบประมาณจึงแบ่งเป็นหลายงวดตามข้อตกลง สาเหตุที่งบลงทุนมีน้อยปีงบประมาณ 2547 เมื่อเทียบกับปีงบประมาณอื่น ๆ อาจเป็นเพราะในปีงบประมาณ 2547 ครุภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นครุภัณฑ์ประจำอาคารต่าง ๆ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างมีน้อยมาก ต่อมาในปีงบประมาณ 2548 จนถึงปีงบประมาณ 2551 เริ่มมีที่ดินและสิ่งก่อสร้างมากขึ้น เช่น

ปีงบประมาณ 2548 ก่อสร้างอาคารวิทยอิสลามนานาชาติ 1 หลัง งบประมาณทั้งสิ้น 125.97 ล้านบาท ตั้งในปีงบประมาณ 2548 จำนวน 24 ล้านบาท ผูกพันในปีงบประมาณ 2549 จำนวน 32 ล้านบาท และปีงบประมาณ 2550 จำนวน 69.97 ล้านบาท

ปีงบประมาณ 2549 มีการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย เช่น อาคารหอพักนักศึกษาวิทยาเขตปัตตานี 1 หลัง งบประมาณทั้งสิ้น 121.80 ล้านบาท ตั้งงบประมาณในปี 2549 จำนวน 23.20 ล้านบาท ผูกพันในปี 2550 จำนวน 68.60 ล้านบาท และในปี 2551 จำนวน 30 ล้านบาท

ปีงบประมาณ 2549 ก่อสร้างอาคารเรียนและปฏิบัติการคณะวิทยาการสื่อสาร 1 หลัง
งบประมาณทั้งสิ้น 94 ล้านบาท ตั้งในปีงบประมาณนี้จำนวน 19 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2550 ผูกพัน
งบประมาณ จำนวน 47 ล้านบาท และ ปีงบประมาณ 2551 ผูกพันงบประมาณ จำนวน 28 ล้านบาท

ปีงบประมาณ 2550 เริ่มก่อสร้างกลุ่มอาคารที่พักอาจารย์และบุคลากรวิทยาเขตปัตตานี 1 กลุ่ม
งบประมาณทั้งสิ้น 214 ล้านบาท ตั้งงบประมาณในปี 2550 จำนวน 42.80 ล้านบาท ผูกพันในปี 2551
จำนวน 107 ล้านบาท และในปี 2552 จำนวน 64.20 ล้านบาท

จากข้อมูลนี้ จะพบว่า มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เริ่มพัฒนาอาคารเรียนและ
อาคารที่พักอาศัยตั้งแต่ปีงบประมาณ 2548 เป็นต้นมาหลังจากเหตุการณ์ความไม่สงบขยายตัวตั้งแต่ปี
พ.ศ. 2547 จึงทำให้บ่งชี้ได้รับการจัดสรรในหมวดงบประมาณมีสัดส่วนใกล้เคียง กับงบหมวดบุคลากร

1.3 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี ข้อมูลรายจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินส่วนใหญ่เป็น
งบบุคลากร เมื่อดูในภาพรวมทั้ง 5 ปี พบว่าหมวดงบบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 61.32
ดังเหตุผลในข้อ 1.2 เมื่อมีรายรับจัดสรรมากรายจ่ายก็มาก เพราะหมวดงบบุคลากรเป็นรายจ่ายประเภท
เงินเดือน ค่าจ้างประจำ เป็นเงินที่จ่ายให้แก่ข้าราชการและลูกจ้างทุกเดือน โดยมีอัตรากำหนดไว้แน่นอน
ในบัญชีถือจ่ายเงินเดือนและเงินเพิ่มอื่น ๆ ที่จ่ายควบเงินเดือน และโดยเฉพาะในปัจจุบันนี้ เหตุการณ์
ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เริ่มในปลายปีงบประมาณ 2547 ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้อง
จัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นเงินค่าตอบแทนพิเศษรายเดือนให้แก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในพื้นที่
จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของขวัญฤดี กล้ายแก้ว (2550 : 99) ศึกษาเรื่อง การ
วิเคราะห์การบริหารงบประมาณของคณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่าง
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547-2549 พบว่า รายจ่ายทั้งหมดจะเป็นรายจ่ายหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

ในภาพรวม 5 ปีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือหมวดงบเงินอุดหนุน คิดเป็นร้อยละ 7.03 ดังเหตุผลในข้อ 1.2
ที่กล่าวว่าเงินอุดหนุนมีการกำหนดวัตถุประสงค์ชัดเจน เมื่อเทียบกับหมวดเงินอื่น จึงได้รับจัดสรรน้อย
ฉะนั้นจึงมีค่าเฉลี่ยใน 5 ปีต่ำไปด้วย เมื่อพิจารณาดูงบเงินอุดหนุนที่จ่าย ไปตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547
เป็นต้นไปจนปีงบประมาณ 2551 จะพบว่ามีการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นมาก คือปีงบประมาณ 2547 คิดเป็น 5.13
ล้านบาท 5.51 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นมาถึง 29.50 ล้านบาท 29.58 ล้านบาท และปีงบประมาณ 2551 เป็น
43.42 ล้านบาทตามลำดับ สาเหตุที่เพิ่มขึ้นมากอาจเนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาพื้นที่
ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จากเหตุการณ์ความไม่สงบ เช่น โครงการพัฒนาชุมชนและการศึกษาในเขต
พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 20 ล้านบาท เป็นต้น

1.4 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี พบว่า ข้อมูลรายรับจัดสรรหมวดงบลงทุนของเงินงบประมาณ
แผ่นดิน ส่วนใหญ่เป็นประเภทค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง และเมื่อคิดร้อยละของรายจ่ายต่อรายรับจัดสรร
พบว่ารายจ่ายส่วนใหญ่เป็นประเภทค่าครุภัณฑ์ สูงสุดในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นร้อยละ 99.68 ทั้งนี้
อาจเป็นเพราะอาคารที่สร้างมานาน ครุภัณฑ์ประจำอาคารเหล่านั้นย่อมเสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา

จำเป็นต้องมีครุภัณฑ์เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ทันสมัยเข้ามาแทนรุ่นเก่า ๆ ที่เสื่อมสภาพ ประกอบกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์ต่าง ๆ ไม่มีปัญหาข้อทันทันในปีงบประมาณนั้น ๆ อีกทั้งอาจเป็นเพราะมาตรการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งเป็นมาตรการกระตุ้นและเร่งรัดให้มีการเบิกจ่ายเงินตามแผนที่ได้ตั้งไว้ ในปีงบประมาณ 2551 ค่าครุภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นครุภัณฑ์การศึกษาประจำอาคารที่มีราคาต่อหน่วยต่ำกว่า 1 ล้านบาท การจัดซื้อจัดจ้างเสร็จเร็วภายในปีงบประมาณนั้น

ในขณะที่ร้อยละของรายจ่ายต่อรายรับจัดสรรพบว่าค่าสุดปีงบประมาณ 2550 คิดเป็นร้อยละ 40.50 ทั้งนี้เป็นเพราะในปีงบประมาณ 2550 มีเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้รุนแรงขึ้น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีความจำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันภัยเพื่อความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินและบุคลากรรวมถึงนักศึกษาด้วย ได้มีการอนุมัติโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ในช่วงปลายปีงบประมาณ 2550 ตามมาตรการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ จากผลผลิต ผู้สำเร็จการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ งบลงทุนค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รายการกลุ่มอาคารที่พักอาจารย์และบุคลากร วิทยาเขตปัตตานี 1 กลุ่ม ค่าก่อสร้าง จำนวน 21,383,500 บาท เป็น ผลผลิต ผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี งบลงทุน ค่าครุภัณฑ์ รายการครุภัณฑ์เพื่อการยกระดับความปลอดภัยภายในมหาวิทยาลัย 1 ระบบ จำนวน 21,383,500 บาท ซึ่งแยกเป็นครุภัณฑ์ของวิทยาเขตปัตตานี จำนวน 11,823,500 บาท และวิทยาเขตหาดใหญ่ จำนวน 9,560,000 บาท โดยครุภัณฑ์ดังกล่าว ได้แก่ ระบบโทรทัศน์วงจรปิดและอุปกรณ์ประกอบ 1 ระบบ เป็นเงินถึง 7,760,000 บาท ที่เหลือเป็นวิทยุสื่อสาร เครื่องตรวจจับโลหะแบบเดินผ่านเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรองระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และเครื่องสำรองไฟฟ้า 3 เฟส ซึ่งการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณในปลายปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 เป็นเหตุ ทำให้ไม่สามารถเบิกจ่ายได้ทันในปีงบประมาณนั้น ฉะนั้นจึงมีร้อยละการเบิกจ่ายต่ำสุด ซึ่งก็สอดคล้องกับเพ็ญแข สนธิทวงศ์ ณ อยุธยา (2539 : 27-33, อ้างถึงใน ขวัญฤดี คล้ายแก้ว, 2551: 16-18) ได้เขียนถึงปัจจัยที่ช่วยให้การงบประมาณได้ผล นั่นคือการปรับงบประมาณให้เข้ากับสภาพการณ์ การงบประมาณเป็นการวางแผนการดำเนินงานในอนาคต โดยการประเมินสภาพการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น หากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงแตกต่างจากที่คาดคะเนไว้ อันมีผลกระทบต่อแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ กิจการก็ควรจะได้ทบทวนแผนการดำเนินงานนั้นเสียใหม่ เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบปัจจัยซึ่งคนไม่สามารถจะควบคุมหรือแก้ไขได้ แผนงบประมาณที่วางไว้จึงควรมีการติดตามผลและมีการประเมินข้อสมมติฐานที่วางไว้ในการเริ่มจัดทำแผนงบประมาณอยู่เสมอว่าข้อสมมติฐานหรือปัจจัยต่างๆ อันมีผลต่อการดำเนินงานของกิจการได้เปลี่ยนไปจากที่คาดคะเนไว้แต่เดิมหรือไม่ เปลี่ยนไปเช่นใด ผลกระทบต่อกิจการเป็นเช่นใด ควรจะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงแผนงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไปนั้นหรือไม่อย่างไร โดยปกติถ้าการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงานนั้นเกิดขึ้นในตอนต้นปีงบประมาณ ก็ควรจะได้มีการแก้ไขงบประมาณนั้นเสียใหม่ หากเปลี่ยนแปลงในสภาพการณ์นั้นเกิดขึ้นในตอนปลายปี

งบประมาณหรือผลกระทบ มิไม่สู้มากก็อาจจะไม่จำเป็นต้องมีการแก้ไขงบประมาณการงบประมาณจะ
ใช้ได้ผลเมื่อแผนงบประมาณเป็นแผนที่จะสามารถดำเนินไปได้โดยการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ
ขององค์กร แผนงานที่กำหนดเป้าหมายที่ยากที่จะทำได้สำเร็จหรือสามารถทำได้ง่ายโดยไม่ต้องใช้
ความพยายามแต่เพียงอย่างเดียว ในทั้งสองกรณีนี้แผนงานนั้นจะไม่มีประโยชน์อย่างใดต่อกิจการ เพราะ
ในกรณีแรกแผนนั้นจะไม่ได้รับความสนใจจากบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามแผนและใน
กรณีหลังจะก่อให้เกิดความสูญเปล่าในทรัพยากรของกิจการเพราะผลงานที่ควรจะได้รับควรจะสูงกว่าที่
กำหนดไว้ในแผนงานงบประมาณนั้น

ข้อมูลประเภทค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง พบว่า ร้อยละของรายจ่ายต่อราย ได้สูงสุดใน
ปีงบประมาณ 2549 คิดเป็นร้อยละ 46.97 เมื่อคิดเป็นจำนวนเงินที่ใช้ไปคือ 40.80 ล้านบาท จากงบที่
ได้รับจัดสรรจำนวน 86.86 ล้านบาท มีผลต่างถึง 46.06 ล้านบาท ความจริงไม่ใช่ตัวเลขที่สูงเมื่อเทียบกับ
ข้อมูลรายรับจัดสรรที่ได้ แต่เมื่อเทียบกับใน 5 ปี ก็ยังสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปีงบประมาณ 2549
งานก่อสร้างต่าง ๆ ไม่ค่อยมีปัญหา มาก ประกอบกับมีงานปรับปรุงด้วยและเป็นงานที่ได้รับงบประมาณ
ไม่สูงมากนัก งานจึงเสร็จเร็วและมีการเบิกจ่ายทันในปีงบประมาณนี้ เช่น โครงการงานจ้างก่อสร้าง
อาคารเรียนและปฏิบัติการคณะวิทยาการสื่อสาร งานปรับปรุง หน่วยวิจัยและเพราะพักสัตว์น้ำ อ.เทพา
จ.สงขลา งานจ้างก่อสร้างรั้วคอนกรีต รั้วรดหนาม และระบบไฟฟ้าแสงสว่าง งานจ้างปรับปรุงพื้นที่
สถานีบริการวิชาการแก่ชุมชน และงานจ้างก่อสร้างสนามเปตอง และที่สำคัญคือ โครงการก่อสร้าง
อาคารวิทยอิสลามนานาชาติ วิทยาเขตปัตตานี เป็นต้น

ส่วนข้อมูลรายจ่ายต่อรายรับจัดสรรของประเภทค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง คำสุด
ในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นร้อยละ 17.34 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
ปัตตานี ได้มีโครงการก่อสร้างอาคารหอพักนักศึกษา นันทนาการ และสนามกีฬา (272 ล้าน) จากแผน
งบประมาณ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคณาให้มีความรู้ คู่คุณธรรมและจริยธรรม
ผลผลิตที่ 3 ผู้สำเร็จการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ และโครงการเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นงบผูกพัน 2-3 ปี
โดยในปีงบประมาณ 2551 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้รับงบจัดสรรเพื่อใช้ใน
โครงการก่อสร้างอาคารหอพักนักศึกษา นันทนาการและสนามกีฬา รวม 10 รายการเป็นเงินจำนวน 50
ล้านบาท แต่การเบิกจ่ายเงินในปีงบประมาณ 2551 จากรายการก่อสร้างต่างๆ มิไม่มากนัก เช่น งาน
ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ความยาว 120 เมตร เบิกจ่ายจำนวน 1.53 ล้านบาท งานก่อสร้างถนน
คอนกรีตเสริมเหล็ก ความยาว 140 เมตร เบิกจ่ายจำนวน 1.85 ล้านบาท งานก่อสร้างสนามตะกร้อ
เบิกจ่ายจำนวน 0.86 ล้านบาท งานก่อสร้างสนามบาสเก็ตบอลกลางแจ้ง เบิกจ่ายจำนวน 1.15 ล้านบาท
งานก่อสร้างนามวอลเลย์บอลชายหาด เบิกจ่ายจำนวน 3.36 ล้านบาท งานก่อสร้างอาคารนันทนาการ
วิทยาเขตปัตตานี เบิกจ่ายจำนวน 8.73 ล้านบาท งานก่อสร้างสนามเทนนิส เบิกจ่ายจำนวน 3.76 ล้านบาท
งานก่อสร้างอฒจันทร์สนามฟุตบอล เบิกจ่ายจำนวน 6.09 ล้านบาท งานก่อสร้างอาคารหอพักนักศึกษา
หอพัก 10 วิทยาเขตปัตตานี เบิกจ่ายจำนวน 6.86 ล้านบาท

เมื่อพิจารณาการลงทุนในภาพรวมทั้ง 5 ปี พบว่า ร้อยละของรายจ่ายต่อรายรับสูงสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 65.41 ต่ำสุดในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นร้อยละ 24.99 สาเหตุที่ปีงบประมาณ 2547 สูงสุดนั้นอาจเป็นเพราะค่าครุภัณฑ์ที่สามารถเบิกจ่ายได้ถึงร้อยละ 98.12 และค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างก็สามารถเบิกจ่ายได้ถึงร้อยละ 42.19 ประกอบทั้งนี้เป็นเพราะรายรับจัดสรรปีงบประมาณ 2547 มีเพียงจำนวน 45.36 ล้านบาท ในขณะที่ปีงบประมาณ 2551 มีจำนวน 243.88 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึง 198.52 ล้านบาท ซึ่งจะพบว่าภายในระยะเวลา 5 ปี มหาวิทยาลัยได้มีการพัฒนา โดยเฉพาะค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เพื่อการก่อสร้างอาคารหอพักและอาคารอื่นๆ มากมายในระยะ 4 ปีหลัง

จากตาราง 4 ในปีงบประมาณ 2547 จะเห็นว่าค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างได้รับจัดสรรจำนวน 26.52 ล้านบาท เบิกจ่ายไปจำนวน 11.19 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.19 ในขณะที่ปีงบประมาณ 2551 ค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รวมกันแล้วมีจำนวน 243.88 ล้านบาท มีการเบิกจ่ายเพียง 60.93 ล้านบาท ส่วนที่ยังไม่ได้เบิกจ่ายมีมากถึง 182.94 ล้านบาท

อย่างไรก็ตามจากข้อมูลตัวเลขในตาราง 4 จะเห็นว่าค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างมีตัวเลขรายรับจัดสรรสูงมากแต่ด้วยสาเหตุใดจึงมีการเบิกจ่ายน้อยมาก จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลงานก่อสร้างของมหาวิทยาลัยถึงสาเหตุของการเบิกจ่ายไม่เป็นที่ไปตามแผนเพราะเหตุใดนั้น ข้อมูลการสัมภาษณ์มีดังนี้ “.....ปัญหาส่วนใหญ่ของการก่อสร้างไม่เสร็จตามสัญญานั้น เพราะสถานการณ์ความไม่สงบของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แรงงานคนไทยจากภาคอีสานไม่กล้าลงมาทำงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีบ้างก็เป็นแรงงานต่างด้าวคือพม่า ซึ่งก็มีไม่มากนัก เนื่องจากเจอปัญหาแรงงานผิดกฎหมาย ปัญหาของผู้รับเหมาอีกกรณีหนึ่งคือปัญหาขาดสภาพคล่อง มีผลทำให้ขาดวัสดุหน้างาน ไม่มีวัสดุในการทำงาน จึงไม่สามารถทำงานต่อเนื่องได้ ปัญหาที่เจออีกอย่างคือกรณีของการรับจ้างช่วง คือผู้รับเหมาไม่สามารถทำเองได้ ต้องจ้างบริษัทอื่นมาดำเนินการต่ออีกที เช่น กรณีการติดตั้งลิฟท์ จำเป็นต้องให้บริษัทจากกรุงเทพฯ มาติดตั้งเอง แต่ด้วยสถานการณ์ความไม่สงบของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ไม่มีใครกล้าลงมาติดตั้ง นอกจากนี้ก็ยังมีปัญหาซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ เช่น กรณีฝนตกหนักติดต่อกันหลายวัน ไม่สามารถก่อสร้างได้เนื่องจากน้ำท่วมต้องเลื่อนการก่อสร้างออกไป งานก่อสร้างจึงเสร็จช้ากว่ากำหนด ทำให้ผู้รับเหมาส่งงานล่าช้ากว่ากำหนดในสัญญา บางรายรายต้องบอกเลิกสัญญา และทำสัญญาใหม่ มหาวิทยาลัยไม่ได้นั่งนอนใจ ได้ตั้งคณะกรรมการติดตามงานและแก้ปัญหาอยู่เสมอ การเบิกจ่ายเงินตามงวดก็จะถูกเลื่อนออกไปเช่นกัน ทำให้เบิกจ่ายไม่ทันในปีงบประมาณนั้นๆ” (ชนการ์ต ชีชีชัย, เจ้าหน้าที่พัสดุ, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2553)

นอกจากนี้ จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัย พบว่า ปัญหาอาจจะเกิดจากปัญหาการจ้างเหมาที่ทำสัญญาจ้างกับผู้รับเหมารายเดิมที่ทำงานหลายโครงการ ทำให้การก่อสร้างล่าช้ากว่ากำหนด ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องถึงสาเหตุของการทำสัญญากับผู้รับเหมารายเดิมๆ ว่าเพราะเหตุใดถึงไม่ทำสัญญา

กับผู้รับเหมารายอื่นๆบ้าง ในเมื่องานก่อสร้างต่างๆก็ยังไม่เสร็จตามสัญญา ได้รับคำตอบจากผู้มีหน้าที่
ด้านนี้ว่า “.....เมื่อมีการเปิดซองประกวดราคาแล้ว หากบริษัทใดทำตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และเข้าข่าย
กฎเกณฑ์นั้นๆ แล้ว จำเป็นต้องทำสัญญากับบริษัทนั้น ไม่อย่างนั้นก็จะมีการยื่นฟ้องร้องกันอีก และ
บริษัทที่ได้ก็มักจะเป็นบริษัทเดิม ๆ” (ชนการ์ต จี ซ้าย, เจ้าหน้าที่พัสดุ, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2553)

1.5 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี รายจ่ายส่วนใหญ่เป็นของสำนักงานอธิการบดี วิทยาเขตปัตตานี
ทุกปี มีค่าร้อยละเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 34.55 และร้อยละเฉลี่ยต่ำสุดเป็นสถาบันวัฒนธรรมศึกษา
กัลยาณิวัฒนา คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 0.81 สาเหตุที่รายจ่ายส่วนใหญ่เป็นของสำนักงานอธิการบดีอาจเป็น
เพราะสำนักงานอธิการบดีเป็นหน่วยงานกลาง ถือเป็นหน่วยงานหลักทางด้านการบริหาร จะเรียกว่าเป็น
หน่วยงานสนับสนุนด้านแรกก็ว่าได้ เป็นหน่วยงานที่ดูแลเกือบจะทุกด้าน จึงได้รับการจัดสรร
งบประมาณเพื่อการต่าง ๆ หลากๆ อย่าง ฉะนั้นค่าใช้จ่ายที่เป็นส่วนรวมต่าง ๆ สำนักงานอธิการบดีจะ
เป็นผู้รับผิดชอบดูแลจัดการเอง เช่น หมวดงบประมาณประเภทค่าครุภัณฑ์ และประเภทค่าที่ดินและ
สิ่งก่อสร้าง โดยเฉพาะการก่อสร้างอาคารหอพักต่าง ๆ งบบุคลากร เช่น เงินประจำตำแหน่งผู้บริหาร
เงินตำแหน่งทางวิชาการ ค่าจ้างประจำ งบดำเนินการ เช่น ค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น ส่วนระยะเวลา
ย้อนหลัง 5 ปี รายจ่ายร้อยละเฉลี่ยต่ำสุดเป็นของสถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา
เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่เล็กมีบุคลากรน้อย ดูแลเฉพาะด้าน จึงได้รับการจัดสรรงบจำกัดเฉพาะด้าน
เท่านั้น การเบิกจ่ายจึงมีน้อยไปด้วย

2. ข้อค้นพบการจัดการงบประมาณรายรับและรายจ่ายของเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2547-2551 ปรากฏผลดังนี้

2.1 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี รายรับของเงินรายได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปียกเว้น
ปีงบประมาณ 2550 เช่นเดียวกันกับรายจ่ายเงินรายได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนรายจ่ายจากเงินสะสม
มีจำนวนลดลงตั้งแต่ปีงบประมาณ 2548 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณแผ่นดินที่ได้รับจัดสรร
ในแต่ละปีมีจำกัด ในขณะที่องค์กรต้องก้าวเดินต่อไปและต้องพัฒนาเพิ่มศักยภาพในองค์กรให้ดีขึ้น
เรื่อยๆ ฉะนั้น องค์กร โดยผู้บริหารระดับสูงจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายในเรื่องงบประมาณเพื่อการ
สนับสนุนการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้าน จึงมีเงินรายได้และรายจ่ายที่สอดคล้อง
กันคือทั้งรายรับและรายจ่ายมีอัตราเพิ่มต่อปีเพิ่มขึ้นทุกปี ยกเว้นรายรับในปีงบประมาณ 2550 ที่ลดลง
จาก 154.67 ล้านบาท เหลือเพียง 142.20 ล้านบาท ลดลงกว่า 12 ล้านบาท ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะเกิด
จากนักศึกษาจำนวนหนึ่งลาออกเพื่อไปเรียนวิชาชีพพยาบาลเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3
จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามที่ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)
กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข ร่วมกันดำเนินโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่ม เพื่อ
แก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงมีการเปิดรับสมัครเยาวชนจากภาคใต้เพื่อเรียนวิชา
พยาบาลในปีการศึกษา 2550 โดยเยาวชนกลุ่มนี้เมื่อเรียนจบแล้วต้องกลับมาปฏิบัติราชการในภูมิลำเนา

ตามที่กำหนดในสัญญา ซึ่งก็เป็นยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรสาธารณสุขในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

นอกจากเหตุผลดังกล่าว อาจมองอีกแง่ว่า สาเหตุที่ปีงบประมาณ 2550 มีรายได้น้อยลงนั้นเป็นเพราะในปีงบประมาณ 2549 มีการหารายได้ได้มาก จากการศึกษาข้อมูลรายรับในปีงบประมาณ 2549 พบว่า รายได้ส่วนใหญ่แน่นอนว่ามาจากค่าธรรมเนียมการศึกษาแล้ว ยังมีแหล่งรายได้ที่น่าสนใจคือ รายรับจากการบริการวิชาการ หน่วยงานที่หาเงินด้วยการจัดบริการวิชาการในมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ก็คือสำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง จากการศึกษาข้อมูลรายรับของหน่วยงาน พบว่าในปีงบประมาณ 2549 สำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่องมีรายรับถึงจำนวน 30.35 ล้านบาท ในขณะที่ปีงบประมาณ 2548 มีรายรับเพียง 16.49 ล้านบาท ซึ่งทำรายได้เพิ่มขึ้นถึง 13.86 ล้านบาท ที่เป็นเช่นนี้ได้เพราะมีการใช้แผนกลยุทธ์แบบรุก นั่นคือการออกไปบริการวิชาการนอกพื้นที่ ยังจังหวัดต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีลูกค้าเมื่อจัดโครงการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ นั้นเองซึ่งจะได้อภิปรายผลในข้อ 2.3 ต่อไป

รายจ่ายเงินรายได้สะสมในปีงบประมาณ 2547 มีอัตราเพิ่มร้อยละสูงสุดถึง 106.99 นั้น สาเหตุที่ปีงบประมาณนี้ได้ใช้เงินรายได้สะสมมากน่าจะมาจากหลายสาเหตุด้วยกัน อันดับแรกน่าจะเป็นเพราะค่าสาธารณูปโภคที่จ่ายเป็นค่าไฟฟ้า จากการดูรายจ่ายค่าไฟฟ้าในเดือนมกราคม-เดือนสิงหาคม 2547 สรุปตัวเลขที่ต้องจ่ายเป็นค่าไฟฟ้าจำนวน 10,032,133.39 บาท จ่ายเข้ากองทุนวิจัยมหาวิทยาลัย และนอกจากนี้ก็ได้จ่ายเป็นค่าตอบแทนพิเศษการปฏิบัติงานในพื้นที่พิเศษ (สปพ.) และอีกส่วนต้องนำเข้าสมทบกองทุนวิจัย เงินรายได้ประเภทวิจัยที่เหลือ

ส่วนรายจ่ายเงินรายได้สะสมมีจำนวนลดลงตั้งแต่ปีงบประมาณ 2548 นั้น อาจเป็นเพราะการที่จะใช้เงินจากรายจ่ายสะสมก็ต่อเมื่อรายจ่ายนั้นไม่ได้ตั้งไว้ในแผน จำเป็นต้องใช้จึงต้องนำเงินจากเงินรายได้สะสมมาใช้ หากมีเงินงบประมาณแผ่นดินและเงินรายได้เพียงพอก็ไม่จำเป็นต้องใช้เงินส่วนอื่น ประกอบกับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้จำนวนนักศึกษาลดลง ส่งผลให้กิจกรรมต่าง ๆ ลดลง จึงทำให้ค่าใช้จ่ายเพื่อการ จัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือแม้แต่กิจกรรมส่วนรวมต่าง ๆ ก็ลดลงไปด้วย เช่นพิธีรับพระราชทานปริญญาบัตร เป็นต้น

2.2 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี รายรับจริงของเงินรายได้สูงกว่าแผนรายรับทุกปี ซึ่งมีค่าร้อยละสูงสุดในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นร้อยละ 33.07 และต่ำสุดในปีงบประมาณ 2550 คิดเป็นร้อยละ 6.34 แผนรายรับคือ งบประมาณการที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ในเวลานั้นด้วย จากประสบการณ์ที่ผ่านมาจะเห็นว่าการจัดตั้งแผนรายรับนั้น จะตั้งไว้ต่ำกว่ารายรับจริง นั่นอาจเป็นกลยุทธ์ในการจัดทำแผนอย่างหนึ่ง คือเพื่อต้องการให้หน่วยงานมีเงินออมสะสมในสิ้นปีงบประมาณ เพราะในการจัดทำแผนรายรับต้องให้สอดคล้องกับแผนรายจ่าย คือให้สมดุลกัน

ส่วนต่างระหว่างแผนรายรับกับรายรับจริงจึงถือเป็นส่วนที่เกินสามารถเก็บเป็นเงินออมเข้าเงินรายได้
 สละให้กับหน่วยงานได้ ฉะนั้นหากดูในรูป 7 จะพบว่าแผนรายรับกับรายรับจริงจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
 ทุกปี ยกเว้นรายรับจริงของปีงบประมาณ 2550 ที่ลดลงจากปีงบประมาณ 2549 คือ 154.67 ล้านบาท
 ลดลงเป็น 142.20 ล้านบาทในปีถัดมา ส่วนสาเหตุที่ลดลงดังกล่าวไว้ในข้อ 2.1 ส่วนแผนรายรับ
 ปีงบประมาณ 2551 ตั้งต่ำกว่าปีงบประมาณ 2550 จาก 133.72 ล้านบาท ลดลงเหลือ 124.91 ล้านบาท
 สาเหตุที่ตั้งแผนรายรับลดลงก็อาจตั้งตามผลรายรับจริงปีก่อนหน้านี้ คือปีงบประมาณ 2550 ที่มี
 ยอดรายรับลดลงนั่นเอง

ผลการศึกษาข้อมูลรายรับ พบว่า รายรับจริงสูงสุดในปีงบประมาณ 2551 ก็อาจเนื่องจากรายรับ
 ค่าธรรมเนียมการศึกษา เนื่องจากในปีงบประมาณ 2551 มีการเก็บเงินค่าหน่วยกิตในอัตราเหมาจ่ายตาม
 ประกาศมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในการจัดทำแผนตั้งประมาณการค่าหน่วยกิตจะตั้งก่อนเสมอ
 และตั้งอัตราค่าธรรมเนียมในอัตราเก่า เมื่อมีการประกาศให้เก็บเงินค่าหน่วยกิตในอัตราเหมาจ่ายก็เริ่ม
 ใช้ในปีที่ประกาศใช้คือผู้ที่เข้ารับการศึกษานี้ในปีการศึกษา 2550 ซึ่งเป็นปีงบประมาณ 2551 จึงทำให้มี
 รายรับสูง

นอกจากรายรับจากค่าหน่วยกิตแล้ว ยังมีรายรับที่สำคัญอีกทางหนึ่ง คือรายรับจากงานบริการ
 วิชาการในปีงบประมาณ 2551 มีรายรับเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2550 ถึง 13.10 ล้านบาท สาเหตุเพราะ
 อะไร สามารถหาคำตอบได้ใน 2.3 ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพใน
 ราชการ (2541 : 103-141) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาโครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและ
 การพัฒนาผังเมืองนครหาดใหญ่และปริมณฑลใน 20 ปี ข้างหน้า (พ.ศ. 2542-2562) ระยะเวลาที่ 1 พบว่า
 รายรับส่วนใหญ่เกินกว่ารายรับที่ได้รับจริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยา แซ่ถิ่ม (2549 : 44) ที่ได้
 ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์แนวโน้มการจัดการงบประมาณเงินรายได้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2543-2547 พบว่า รายรับจริง
 สูงกว่าประมาณรายรับทุกปี

2.3 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี พบว่า รายรับหลัก ๆ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
 ปัตตานี มาจากรายรับค่าธรรมเนียมการศึกษา มีค่าเฉลี่ยร้อยละของรายรับหมวดค่าธรรมเนียม
 การศึกษาสูงสุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 62.69 นั้นเพราะมหาวิทยาลัยมีภารกิจหลักคือการผลิตบัณฑิต
 ฉะนั้น รายรับจึงมาจากค่าธรรมเนียมการศึกษาเป็นหลัก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ
 กัลยา แซ่ถิ่ม (2549 : 42) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์แนวโน้มการจัดการงบประมาณเงินรายได้คณะ
 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ
 2543-2547 พบว่า รายรับหมวดค่าธรรมเนียมสูงสุด และสอดคล้องกับการวิเคราะห์เงินรายได้ของ
 อรุณศรี กางเพ็ง (2547 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า เงินรายได้ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มีรายได้จากค่าธรรมเนียมการศึกษามากที่สุด และมีแนวโน้มสูงขึ้นในปีงบประมาณต่อไป และรายรับต่ำสุดคือหมวดรายรับอื่น ๆ คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 6.15 รายรับอื่น ๆ เป็นรายรับเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ไม่เข้าประเภทใดประเภทหนึ่ง จึงจัดให้อยู่ในประเภทอื่น ๆ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา แซ่ลิ้ม (2549 : 45) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์แนวโน้มการจัดการงบประมาณเงินรายได้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2543-2547 พบว่า หมวดรายรับอื่น ๆ ต่ำสุดเช่นกัน

จากตาราง 8 จะสังเกตเห็นว่ารายรับบริการวิชาการมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในปีงบประมาณ 2549 สูงถึง 31.62 ล้านบาท ในขณะที่ปีงบประมาณ 2548 มีเพียงจำนวน 18.52 ล้านบาท ต่างกันถึง 13.10 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นอีกในปีงบประมาณ 2551 เป็น 37.99 ล้านบาท แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในด้านการบริการวิชาการในทางที่ดีขึ้น และหน่วยงานที่หารายได้ประเภทบริการวิชาการที่สำคัญของมหาวิทยาลัยก็คือสำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง “.....เดิมที่สำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่องจะให้บริการวิชาการในพื้นที่เท่านั้น แต่เมื่อมีเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ไม่มีลูกค้าที่กล้ามาเข้าร่วมโครงการ ถึงมีก็น้อย ทำให้หน่วยงานจำเป็นต้องหาวิธีการแบบเชิงรุกบ้าง เมื่อลูกค้าไม่กล้าลงมาในพื้นที่ เราก็จะเป็นผู้ไปหาลูกค้ายังถิ่นที่มีลูกค้าอยู่ ฉะนั้นในปีงบประมาณ 2549 สำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่องจึงจัดโครงการบริการวิชาการนอกพื้นที่ด้วยการไปจัดโครงการอบรมที่ภาคอื่นๆ ประกอบกับในปีงบประมาณ 2549 สำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่องได้รับการติดต่อจากหน่วยงานสรรพากรให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นศูนย์ สอบ กพ.....” (บุญเอิบ รอดศรี, นักวิชาการเงินและบัญชี, สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2552)

2.4 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี พบว่า สำนักงานอธิการบดี วิทยาเขตปัตตานี มีรายรับ จากงบประมาณเงินรายได้สูงสุดทุกปี คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละใน 5 ปีสูงถึง 33.56 รายได้ของสำนักงานอธิการบดีมีมากถึงปีละกว่า 44 ล้านบาท และสูงมากในปีงบประมาณ 2551 ถึงกว่า 55 ล้านบาท สาเหตุที่สำนักงานอธิการบดีมีรายรับมากนั้น “.....สำนักงานอธิการบดีเป็นหน่วยงานกลาง ซึ่งทำหน้าที่กองอำนวยการกลาง ฉะนั้นรายได้ส่วนใหญ่จึงมาจากหมวดค่าธรรมเนียมการศึกษาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนจากทุกคณะ ซึ่งสำนักงานอธิการบดีจะได้รับเงินสมทบจากรายได้ของทุกคณะหน่วยงาน รายได้จากค่าขึ้นทะเบียนนักศึกษาจากทุกคณะ รายได้จากค่าธรรมเนียมการศึกษา รายได้จากบำรุงมหาวิทยาลัย รายได้จากบำรุงศูนย์คอมพิวเตอร์ รายได้จากค่าเอกสารลงทะเบียน รายได้จากค่าเอกสารคู่มือนักศึกษา และที่สำคัญโดยเฉพาะในปีการศึกษา 2550 ซึ่งอยู่ในปีงบประมาณ 2551 ได้มีการเก็บเงินค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่าย ซึ่งจะพบว่า สำนักงานอธิการบดี มีรายรับเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2550 จำนวนถึง 44.82 ล้านบาท เป็น 55.29 ล้านบาท ในปีงบประมาณ 2551....” (อามีเนาะ สัตตวิวงศ์, นักวิชาการเงินและบัญชี, สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2552)

รองลงมาคือคณะศึกษาศาสตร์ ที่มีรายได้คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละใน 5 ปีสูงถึง 18.37 รายรับของคณะศึกษาศาสตร์ในแต่ละปีมีมากกว่า 24 ล้านบาท และเพิ่มสูงอีกในปีงบประมาณ 2551

เป็น 28 ล้านบาทสาเหตุที่คณะศึกษาศาสตร์มีรายได้สูง หนึ่งในทีมวิจัยคือ คุณพึงใจ ปราโมทย์อนันต์ เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดูแลงานคลังของคณะศึกษาศาสตร์ได้ให้ข้อมูลว่าถึงสาเหตุที่คณะศึกษาศาสตร์มีรายรับสูงว่า “... เพราะคณะนี้มีหน่วยงานที่สามารถหาเงินได้หลายหน่วยงาน คือ นอกจากคณะศึกษาศาสตร์เองแล้วยังมีโรงเรียนในสังกัดอีก 2 โรงเรียน คือโรงเรียนสาธิต และโรงเรียนอนุบาลสาธิต ทั้ง 2 หน่วยงานนี้หารายได้เลี้ยงตัวเอง ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลนิดหน่อย โรงเรียนอนุบาลสาธิต มีรายรับปีละกว่า 8-9 ล้านบาท เพราะ โรงเรียนอนุบาลได้เก็บเงินเป็นค่าธรรมเนียมการศึกษาแล้วยังต้องเก็บส่วนหนึ่งเป็นค่าอาหารด้วย ในขณะที่โรงเรียนสาธิต มีรายรับปีละกว่า 5-6 ล้านบาท ซึ่งรายรับเหล่านี้ไม่รวม โครงการพิเศษของนักศึกษาปริญญาโท...” (พึงใจ ปราโมทย์อนันต์, นักวิชาการเงินและบัญชี, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2553)

อันดับสามคือสำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง มีรายได้คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละใน 5 ปีสูงถึง 15.60 สำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง เป็นหน่วยงานที่ดึงขึ้นมาเพื่อหารายได้จากบริการวิชาการ ซึ่งจากข้อมูลจะพบว่าแต่ละปีมีรายได้ที่มาจากบริการวิชาการไม่แน่นอน จากข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี พบว่า มีรายรับระหว่าง 16-30 ล้านบาท เช่นในปีงบประมาณ 2548 จำนวนกว่า 16 ล้านบาท ในปีงบประมาณ 2549 มีรายรับเพิ่มสูงถึงกว่า 30 ล้านบาท และลดลงอีกในปีงบประมาณ 2550 และ 2551 เหลือ 23 ล้านบาท และ 26 ล้านบาทตามลำดับ ดังรายละเอียดที่ได้อภิปรายไว้แล้วใน 2.3

2.5 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี ข้อมูลรายจ่ายจริงน้อยกว่าแผนการใช้จ่ายทุกปี ยกเว้นปีงบประมาณ 2551 คือรายจ่ายสูงกว่าแผนการใช้จ่าย ซึ่งมีค่าร้อยละสูงสุดในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นร้อยละ 0.05 และต่ำสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นติดลบร้อยละ 17.20 ผลการศึกษาที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะการเบิกจ่ายเงินในแต่ละหน่วยงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ เนื่องจากแผนการใช้จ่ายเงินเป็นการวางแผนการดำเนินงานในอนาคต โดยประเมินจากสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ฉะนั้นจึงได้จัดสรรงบประมาณการใช้จ่ายเงินล่วงหน้าปีต่อปี และการใช้จ่ายเงินของแต่ละหน่วยงานจะใช้จ่ายตามแผนที่วางไว้ ยกเว้นกรณี มีความจำเป็นต้องใช้เงินแต่ไม่ได้จัดสรรไว้ในแผน จึงจำเป็นต้องใช้จากเงินรายได้สะสมของหน่วยงาน โดยสอดคล้องกับรายงานวิจัยของกัลยา แซ่ลิ้ม (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์แนวโน้มการจัดการเงินรายได้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2543-2547 พบว่า ในด้านรายจ่ายนั้น รายจ่ายจริงต่ำกว่าประมาณการรายจ่ายทุกปี และสอดคล้องกับรายงานวิจัยของขวัญฤดี คล้ายแก้ว (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์การบริหารงบประมาณของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2547-2549 พบว่า จากการเปรียบเทียบแผนการใช้จ่ายและรายจ่ายจริงงบประมาณเงินรายได้ พบว่า รายจ่ายจริงในแต่ละปีจะน้อยกว่าแผนการใช้จ่าย เช่นเดียวกับผลการวิจัยของหน่วยงานที่ไม่ใช่สถานศึกษาอย่างสถาบันการศึกษาคือสถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ (2541:103-141) ได้วิจัยเรื่อง “ การศึกษาโครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและการพัฒนา ผังเมืองนครหาดใหญ่และปริมณฑลใน 20 ปี

ข้างหน้า (พ.ศ. 2542-2562) ” การศึกษาในระยะที่ 1 เมื่อสำรวจสถานภาพทางการคลังของเทศบาล ใหญ่ ในระหว่าง ปี 2536-2540 เปรียบเทียบรายรับและรายจ่ายกับการประมาณการรายรับและ รายจ่าย พบว่า รายรับส่วนใหญ่เกินกว่ารายรับที่ได้จริง

2.6 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี พบว่าข้อมูลรายจ่ายงบประมาณเงินรายได้ ส่วนใหญ่มาจาก สำนักงานอธิการบดี วิทยาเขตปัตตานี มีค่าเฉลี่ยร้อยละใน 5 ปี สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 33.56 จะเห็นว่า ค่าเฉลี่ยทั้งรายรับและรายจ่ายมีค่าเท่ากัน นั้นแสดงให้เห็นว่า สำนักงานอธิการบดีนอกจากมีรายรับ มากกว่าหน่วยงานอื่นแล้ว ยังมีรายจ่ายที่สอดคล้องกันคือมากกว่าหน่วยงานอื่นด้วยเช่นกัน จาก การศึกษาข้อมูลรายจ่าย พบว่า รายจ่ายมาจากแผนงานการบริหารการศึกษางานบริหารทั่วไป โดย เฉพาะหมวดงบดำเนินการสูงถึงกว่า 20 ล้านบาทในปีงบประมาณ 2551 รายจ่ายงบดำเนินการเป็น รายจ่ายเพื่อการบริหารจัดการ มีความจำเป็นต้องจ่ายและเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งจะแยกเป็นค่าจ้าง ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค เงินอุดหนุน และรายจ่ายอื่น นอกจากนี้ก็ยังมีหมวดเงินอุดหนุน โดยเฉพาะรายจ่ายสนับสนุนงานวิจัยเพื่อจ่ายสมทบกองทุนวิจัยปีละไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 เงินสำรองจ่าย หมวดงบลงทุน นอกจากนี้ก็ยังมีงานพัฒนา หลักสูตรและการเรียนการสอน และเงินสมทบส่วนกลาง เป็นต้น ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของจรัส สุวรรณมาลา (2546 :128, 179-182) ได้ศึกษา เรื่อง “ระบบงบประมาณและการจัดการแบบมุ่งผลสำเร็จในภาครัฐ : ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับ พลเมืองยุคใหม่” ได้ให้ความหมายของรายจ่ายดำเนินการ (Operating expenditures) หมายถึงรายจ่าย กิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ หากจำแนกรายจ่ายประเภทนี้ตามกลุ่มกิจกรรมก็อาจแบ่ง ออกได้เป็น 2 ประเภทคือ (1) รายจ่ายเพื่อการบริหารจัดการของหน่วยปฏิบัติการเรียกว่า “Running costs” และ (2) รายจ่ายเพื่อการจัดผลิตและส่งมอบบริการให้แก่ประชาชนพลเมืองโดยตรง หรือเรียกว่า “Services direct costs” รายจ่ายเพื่อการบริหารจัดการของหน่วยปฏิบัติการในที่นี้หมายถึงค่าใช้จ่าย ที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการสำนักงานของกระทรวงและหน่วยปฏิบัติการระดับต่าง ซึ่งไม่ เกี่ยวข้องกับการจัดบริการใด ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายด้านธุรการสำนักงาน ค่าสาธารณูปโภค ค่าเช่าหรือ ค่าเสื่อมราคาอาคารสำนักงาน รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินเดือนและสวัสดิการของผู้บริหารบางส่วน (ตามสัดส่วนชั่วโมงการทำงานในหน้าที่ผู้บริหารสำนักงาน) สำหรับรายจ่ายในการจัดผลิตและส่งมอบ บริการโดยตรง นั้น หมายถึงค่าใช้จ่ายเพื่อการจัดบริการให้แก่ประชาชน โดยตรง

รองลงมาคือคณะศึกษาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละใน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.62 สาเหตุที่มี รายจ่ายสูงนั้นจากการศึกษาข้อมูลรายจ่าย พบว่า คณะศึกษาศาสตร์มีรายจ่ายสูงมากจากงานบริหาร การศึกษา งานบริหารทั่วไป หมวดงบดำเนินการ งานสนับสนุนวิจัย และจากแผนงานสนับสนุน การศึกษา งานสนับสนุนวิชาการเฉพาะสาขาศึกษาศาสตร์ ซึ่งมี 2 หน่วยงาน คือ โรงเรียนสาธิต และ โรงเรียนอนุบาลสาธิต โดยเฉพาะโรงเรียนอนุบาลสาธิตค่าใช้จ่ายสูงถึงกว่าปีละ 7 ล้านบาท จากคำให้สัมภาษณ์ของคุณพิงใจ ปราโมทย์นันต์ เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดูแลงานคลังของคณะ ศึกษาศาสตร์ได้ให้ข้อมูลว่า “... เพราะคณะมีหน่วยงานที่ต้องเลี้ยงตัวเองด้วยเงินรายได้ที่รับมา

โดยเฉพาะโรงเรียน 2 โรง คือโรงเรียนสาธิต และโรงเรียนอนุบาลสาธิต โรงเรียนอนุบาลสาธิตมีรายจ่ายสูงมากเพราะโรงเรียนต้องจ้างบุคลากรมาก จึงเป็นรายจ่ายค่าจ้างชั่วคราวมากถึงกว่าปีละ 4 ล้านบาท และเป็นค่าวัสดุด้านอาหาร ในขณะที่โรงเรียนสาธิตก็มีรายจ่ายมีค่าใช้จ่ายกว่าปีละถึง 3 ล้านบาท แต่โรงเรียนสาธิตมีรายจ่ายไม่มากเท่าโรงเรียนอนุบาลสาธิต เพราะบุคลากรบางส่วนเท่านั้นที่จ้างด้วยเงินรายได้ และทางโรงเรียนก็ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวด้วยตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 แล้ว ส่วนงานสนับสนุนวิจัยที่จ่ายมาก เพราะคณะมีรายรับมาก จึงต้องนำสมทบเข้ากองทุนวิจัยคณะร้อยละ 10 ของรายรับซึ่งเป็นเงินจำนวนมากถึงกว่าปีละ 2 ล้านบาท ..” (พึงใจ ปราโมทย์อนันต์, นักวิชาการเงินและบัญชี, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2553)

อันดับสามคือสำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยร้อยละใน 5 ปี คิดเป็น ร้อยละ 14.15 สาเหตุที่มีรายจ่ายสูงเป็นอันดับสามนั้น อาจเป็นเพราะว่า เมื่อมีรายได้จากการบริการวิชาการสูงมาก รายจ่ายเพื่อการบริหารจัดการในโครงการย่อมมีมาก ยังมีโครงการมากและโดยเฉพาะโครงการเชิงรุกจำเป็นต้องมีงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการมาก เพราะต้องออกนอกพื้นที่ไปยังภาคต่าง ๆ

3. เปรียบเทียบการใช้จ่ายงบประมาณเงินแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2547-2551 ปรากฏผลดังนี้

3.1 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี พบว่า ข้อมูลรายจ่ายงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ยกเว้นรายจ่ายเงินรายได้สะสมที่มีจำนวนลดลง แต่เมื่อรวมรายจ่ายทั้งหมดแล้ว ก็ยังมีทิศทางเพิ่มสูงขึ้นทุกปี เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนจากรูป 13 จะเห็นแผนภูมิรูปกราฟรายจ่ายงบประมาณแผ่นดินมากที่สุดทุกปี กราฟรายจ่ายเงินรายได้สูงขึ้นทุกปีเช่นกัน ยกเว้นรายจ่ายเงินรายได้สะสม สาเหตุที่รายจ่ายทั้งงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยกำหนดวิสัยทัศน์ว่า " มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จะเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งสร้างองค์ความรู้ ประยุกต์เทคโนโลยี เพื่อชี้นำและพัฒนาสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นระดับชาติ และนานาชาติภายในปี พ.ศ. 2555" มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีแผนยุทธศาสตร์ที่จะพัฒนาวิทยาเขตปัตตานีเพื่อให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาของภูมิภาค ด้านอิสลามศึกษา และเป็นศูนย์กลางการศึกษาของนักเรียนจากประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย บังคลาเทศ ปากีสถาน และชุมชนชาวไทย มีแผนจัดตั้งคณะใหม่และเพิ่มหน่วยงานสนับสนุน เพื่อรองรับจำนวนการเพิ่มนักศึกษา และสร้างความเข้มแข็งจากสาขาวิชาเดิม ปรับหลักสูตรเดิมให้เปิดกว้างขึ้น รวมทั้งพัฒนารูปแบบในการบริหารจัดการพัฒนา

ส่วนการใช้จ่ายเงินรายได้สะสมลดลงทั้งนี้เนื่องจากการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ฉะนั้นเมื่อเงินงบประมาณแผ่นดินและเงินงบประมาณรายได้จัดสรรไว้เพียงพอ ก็ไม่มีความจำเป็นต้องมาใช้จ่ายเงินรายได้สะสม จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้รายจ่ายเงินรายได้สะสมลดลงเรื่อย ๆ ซึ่งก็สอดคล้องหลักการสำคัญของปิวย อังการณ (อ้างถึงใน เชิดชัย มีคำ, ม.ป.ป. : 66-67.) ได้ให้หลักการงบประมาณที่สำคัญว่า งบประมาณที่ดีนั้น ควรมี 6 ประการ ดังต่อไปนี้

1. หลักการการณ์ไกล (Foresight) หมายความว่า จะทำอะไรจะใช้จ่ายเงินในปีใดเท่าใดก็ต้องคิดวางแผนไว้ ไม่ใช่จะทำอะไรก็ทำ ต้องการจะใช้จ่ายเงินอย่างไรเท่าใดก็เพียงหาเงินที่โน่นบ้างที่นี่บ้าง โดยไม่คำนึงถึงว่ามีการอนุญาตไว้ในงบประมาณหรือไม่
2. หลักประชาธิปไตย (Democracy) หมายความว่า จะต้องให้ราษฎรเจ้าของเงินได้รู้เห็นและให้ความเห็นชอบด้วยทั้งเงินได้และเงินจ่าย
3. หลักดุลยภาพ (Balance) หมายความว่า งบประมาณจะต้องมีการสมดุลกัน แต่ไม่ได้หมายความว่ารายได้รายจ่ายจะต้องเท่ากันทุกปี บางปีหรือใน 2-3 ปีอาจขาดดุลบ้าง แต่แล้วก็ต้องพยายามให้มีการเกินดุลบ้าง มิฉะนั้นจะมีหนี้สินล้นพ้นตัว
4. หลักสารัตถประโยชน์ (Utility) หมายความว่า จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ในปัจจุบันและอนาคตจึงต้องมีรายจ่ายลงทุนไว้ให้มากพอเป็นส่วนสัดเหมาะสมกับรายจ่ายประจำ
5. หลักความยุติธรรม (Equity) หมายความว่า จะต้องพยายามให้มีความยุติธรรม ทั้งในด้านรายได้และรายจ่าย ถ้าเงินเดือนข้าราชการที่รัฐช่วยค่ามากจนยังชีพลำบากแล้วก็ไม่เป็นธรรม ต้องพยายามแก้ไขแม้ว่าจะใช้เวลา ส่วนทางรายได้การภาษีทุกอย่างต้องพยายามให้มีความยุติธรรมที่สุด
6. หลักสมรรถภาพ (Efficiency) หมายความว่า การควบคุมงบประมาณรายได้และรายจ่ายที่ส่วนราชการผู้มีหน้าที่จะต้องระวังสอดคล้องให้เกิดสมรรถภาพขึ้น

เมื่อพิจารณาในแง่อัตราเพิ่มรายจ่ายรวม สูงสุดอยู่ในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 18.65 จากนั้นจะลดลงเรื่อย ๆ สาเหตุที่ปีงบประมาณ 2547 มีอัตราเพิ่มรายจ่ายรวมสูงถึง 18.65 นั้น เพราะในปีงบประมาณ 2547 มีรายจ่ายเงินรายได้สะสมมาก ส่วนรายจ่ายทั้งเงินงบประมาณแผ่นดินและรายจ่ายงบประมาณเงินรายได้มีการใช้จ่ายปกติทั่วไปตามแผนที่ตั้งไว้ จะมีก็แต่รายจ่ายเงินรายได้สะสมที่เพิ่มขึ้นมาก โดยจะพบว่ารายจ่ายเงินรายได้สะสมปีงบประมาณ 2547 ใช้ไปถึง 36.01 ล้านบาท ในขณะที่ปีงบประมาณต่อมาใช้เพียง 25.13 ล้านบาทเท่านั้น จากข้อมูลรายจ่ายเงินรายได้สะสมที่พบว่า มีรายจ่ายสาธารณูปโภคเพื่อจ่ายเป็นค่าไฟฟ้าในปีงบประมาณนี้ถึง 10.03 ล้านบาท นอกนั้นได้จ่ายเป็นค่าปรับปรุงพัฒนาอาคาร เงินตอบแทนพิเศษปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัย และสมทบเงินกองทุนวิจัย เป็นต้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยา แซ่ลิ้ม (2549 : 51) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์แนวโน้มการจัดการงบประมาณเงินรายได้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2543-2547 พบว่า ปีงบประมาณ 2547 มีรายจ่ายสูง เพราะได้จ่ายเป็นค่าไฟฟ้า และจ่ายสมทบกองทุนวิจัยหน่วยงาน

ส่วนอัตราเพิ่มรายจ่ายรวมต่ำสุดในปีงบประมาณ 2551 คิดเป็นอัตราเพิ่มรายจ่ายรวมร้อยละ 4.10 อาจเป็นเพราะในปีงบประมาณ 2551 รัฐบาลมีนโยบายให้มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษามีบทบาทมากขึ้นในการพัฒนาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเพิ่มและสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษา เช่น งบประมาณ โครงการพัฒนาชุมชนและการศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 20 ล้านบาท และมีงบประมาณเงินรายได้ที่เพียงพอ จึงไม่มีความจำเป็นต้องใช้เงินรายได้สะสม

3.2 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี พบว่า ข้อมูลรายจ่ายงบบุคลากรที่มาจากเงินงบประมาณแผ่นดินสูงสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 47.68 ต่ำสุดในปีงบประมาณ 2550 คิดเป็นร้อยละ 40.86 ในขณะที่รายจ่ายงบบุคลากรจากเงินงบประมาณเงินรายได้สูงสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 3.95 และต่ำสุดในปีงบประมาณ 2549 คิดเป็นร้อยละ 3.56 จากการศึกษาข้อมูลรายจ่ายย้อนหลัง 5 ปี ทั้งหมด จะพบว่ารายจ่ายส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายงบ บุคลากร และพบว่ารายจ่ายงบบุคลากรมาจากงบประมาณแผ่นดินเป็นหลัก งบบุคลากรที่เบิกจ่ายจากงบประมาณเงินรายได้สมทบเพียงเล็กน้อยไม่มาก เมื่อเทียบกับรายจ่ายงบบุคลากรทั้งหมด สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากทุกคณะหน่วยงาน โตขึ้น มีการขยายภาระงานด้านการเรียนการสอน คณะต่างๆ ได้เปิดสาขาวิชาใหม่ ๆ มากขึ้น มีการขยายการรับจำนวนนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนจำนวนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะคณะหน่วยงานใหม่ ๆ เช่น คณะวิทยาการสื่อสาร คณะศิลปกรรมศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ เป็นต้น ฉะนั้น จึงมีอัตราบรรจบบุคลากรมากขึ้น จึงมีรายจ่ายหมวดเงินเดือนและค่าจ้างเพิ่มขึ้น

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับของขวัญฤดี กล้ายแก้ว (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์การบริหารงบประมาณของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2547-2549 ผลการศึกษาพบว่า มีรายจ่าย ทั้งหมดจากงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ดังนี้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547- 2549 เท่ากับ 137.39 159.30 และ 178.20 ล้านบาท ตามลำดับ มีสัดส่วน โดยเฉลี่ยของเงินงบประมาณแผ่นดิน ร้อยละ 59.75 รายจ่ายทั้งหมดจะเป็นรายจ่ายหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ ร้อยละ 45.56 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุกัญฉวีรี นวกิจไพฑูริย์ (2546 : บทคัดย่อ) คือเรื่อง การวิเคราะห์ระบบการเงิน บัญชี พัสดุ และตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ในช่วงปีการศึกษา 2546-2547 พบว่า ค่าใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ในช่วงปีการศึกษา 2546-2547 มากกว่าครึ่ง(ร้อยละ 74.26) เป็นงบบุคลากร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

3.3 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี พบว่า ข้อมูลรายจ่ายงบลงทุนส่วนใหญ่มาจากเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นหลัก สูงสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 90.18 ต่ำสุดในปีงบประมาณ 2550 คิดเป็นร้อยละ 82.44 ในขณะที่รายจ่ายงบลงทุนจากงบประมาณเงินรายได้ใช้จ่ายเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับเงิน

งบประมาณแผ่นดิน สูงสุดในปีงบประมาณ 2550 คิดเป็นร้อยละ 17.56 และต่ำสุดในปีงบประมาณ 2547 คิดเป็นร้อยละ 9.82 สาเหตุที่งบประมาณส่วนใหญ่มาจากงบประมาณแผ่นดิน ก็เนื่องจากงบลงทุนเป็นสิ่งที่ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อย เมื่อต้องการลงทุนก่อสร้างอาคารต่างๆ จำเป็นต้องใช้งบประมาณที่สูงมาก ลำพังอาศัยเงินรายได้ก็คงไม่เพียงพอ ฉะนั้นจำเป็นต้องมีงบประมาณก้อนใหญ่สนับสนุนจากรัฐบาล นั่นคือจากงบประมาณแผ่นดินเป็นหลัก และหากงบดังกล่าวไม่พอจำเป็นต้องนำเงินรายได้บางส่วนมาสมทบ ส่วนรายการใดที่จำเป็นต้องลงทุนแต่ไม่ได้รับการจัดสรรจากงบประมาณแผ่นดินแล้ว จำเป็นต้องใช้งบประมาณเงินรายได้ของหน่วยงานซึ่งมีอยู่จำกัด และแน่นอนว่าหากปีงบประมาณใดได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินเพียงพอ ก็จะใช้งบประมาณรายได้ให้น้อย และปีใดได้รับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินน้อยก็จำเป็นต้องใช้งบประมาณรายได้สูง ซึ่งจรัส สุวรรณมาลา (2546 :128, 179-182) ได้ศึกษาเรื่อง “ระบบงบประมาณและการจัดการแบบมุ่งผลสำเร็จในภาครัฐ : ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับพลเมืองยุคใหม่” ได้ให้ความหมายของรายจ่ายลงทุน ดังนี้ รายจ่ายลงทุน หมายถึง รายจ่ายโครงการลงทุนเพื่อการพัฒนาของหน่วยงานปฏิบัติการ ซึ่งมีได้เกิดเป็นประจำหรือเป็นปกติวิสัย รายจ่ายลงทุนมี 2 ประเภท คือ (1) รายจ่ายลงทุนเพื่อพัฒนาศักยภาพของหน่วยงาน (Organizational development costs) และ (2) รายจ่ายลงทุนเพื่อพัฒนาระบบบริการ (Services development costs) รายจ่ายลงทุนเพื่อพัฒนาศักยภาพของหน่วยงาน ในที่นี้หมายถึงรายจ่ายลงทุนเพื่อจัดหาทรัพย์สิน สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการบริหารจัดการ และการพัฒนาระบบบริหารจัดการของหน่วยงาน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดหรือผลิตบริการของหน่วยงานนั้น ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อปรับปรุงพัฒนาสถานที่ทำงานหรือสำนักงาน ค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารจัดการ ค่าใช้จ่ายลงทุนเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย/การฝึกอบรมบุคลากรเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการภายใน ค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อจัดหายานพาหนะ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะของหน่วยงาน ฯลฯ เป็นต้น สำหรับรายจ่ายลงทุนเพื่อพัฒนาระบบบริการ นั้น หมายถึง ค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อพัฒนาระบบบริการโดยตรง

4. การศึกษาสภาพเงินรายได้สะสมและแนวโน้มการพัฒนาศักยภาพทางการคลังของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2547-2551 ปรากฏผลดังนี้

4.1 ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี ข้อมูลรายจ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดิน รายจ่ายจากงบประมาณเงินรายได้ และเงินรายได้สะสมเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือมีจำนวนเพิ่มขึ้น ในขณะที่ข้อมูลรายจ่ายจากเงินเงินรายได้สะสมมีทิศทางไม่แน่นอน สาเหตุที่รายจ่ายงบประมาณแผ่นดิน รายจ่ายงบประมาณเงินรายได้ และเงินรายได้สะสมมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปีนั้นสอดคล้องกับการเติบโตขององค์กร มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี คือมีคณะใหม่ๆ เช่น คณะรัฐศาสตร์

คณะวิทยาการสื่อสาร เป็นต้น และเนื่องจากในปัจจุบันนี้มีการแข่งขันสูงทางการศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนกับรัฐบาล ฉะนั้นเพื่อการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน จึงจำเป็นต้องใช้เงิน

เป็นหลักในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีการขยายภาระงานด้านต่าง ๆ เช่น การก่อสร้างอาคารที่พักของบุคลากร อาคารเรียน รวมถึงการพัฒนาบุคลากรทำให้มีจำนวนการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นทุกปี สอดคล้องกับรายงานประจำปี 2547-2548 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2549:172-173) ได้กล่าวถึงการจัดทำแผนพัฒนาวิทยาเขตปัตตานีโดยพัฒนาจากทิศทางหลักของแผนพัฒนามหาวิทยาลัยร่วมกับแนวคิดในการพัฒนาวิทยาเขต รวมทั้งพิจารณาจากแผนยุทธศาสตร์หลักของกลุ่ม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) ซึ่งเห็นว่าวิทยาเขตปัตตานีมีกรอบทิศทางหลักในการพัฒนา คือ เป็นศูนย์กลางการศึกษาของภูมิภาคด้านอิสลามศึกษา และเป็นศูนย์กลางการศึกษานักเรียนจากประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย บังกลาเทศ ปากีสถาน และชุมชนชาวไทย เป็นต้นแบบของการปฏิรูปการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีเป้าหมายอีก 5-6 ปีข้างหน้าจะปรับระบบของวิทยาเขตปัตตานีสู่การเป็น National Campus และเป็น Regional Campus รองรับการเป็นศูนย์กลางการศึกษาของภูมิภาค เป็นมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ มีจำนวนนักศึกษาประมาณ 14,000-16,000 คน จัดตั้งคณะใหม่และเพิ่มหน่วยงานสนับสนุน เพื่อรองรับจำนวนการเพิ่มนักศึกษา และสร้างความเข้มแข็งจากสาขาวิชาเดิม ปรับหลักสูตรเดิมให้เปิดกว้างขึ้น รวมทั้งพัฒนารูปแบบในการบริหารจัดการพัฒนา Infrastructure ให้มีความพร้อมสามารถสนับสนุนการเจริญเติบโตอย่างเหมาะสม และพัฒนาหน่วยงานเดิมให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงตามยุทธศาสตร์และพื้นที่

ส่วนข้อมูลรายจ่ายจากเงินรายได้สะสมมีทิศทางไม่แน่นอนนั้น อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ยังไม่มีแผนการจ่ายเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ จากเงินรายได้สะสม จะมีบ้างก็จะเป็นกรณีเร่งด่วนและจำเป็นจริงๆ เท่านั้น ซึ่งโดยปกติแล้วการจ่ายเงินจากรายได้สะสมนั้น จะใช้เมื่อเงินงบประมาณที่ตั้งไว้หมด และไม่มียกส่วนไหนจะให้เบิก จึงจำเป็นต้องใช้จากเงินรายได้สะสม

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับรายงานวิจัยของรัช ประดิษฐ์ศิลป์โชติ (2535 : บทคัดย่อ, 93-96) ได้ศึกษาเรื่อง งบประมาณและการใช้จ่ายของวิทยาลัยครูสุรินทร์ ในระหว่างปี พ.ศ. 2530-2534 พบว่ารายจ่ายของเงินบำรุงการศึกษามีลักษณะเพิ่มสูงขึ้น ในขณะเดียวกันเงินรายจ่ายของเงินจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการก็มีลักษณะสูงขึ้นเช่นกัน ผู้วิจัยยังได้คาดการณ์ถึงแนวโน้มของเงินบำรุงการศึกษา เงินจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ และเงินงบประมาณแผ่นดิน ในระหว่างปีการศึกษา 2535 - 3539 คืออีก 5 ปีต่อไปว่าจะมีเพิ่มสูงขึ้นแต่เป็นจำนวนเงินที่ไม่มากนักในแต่ละปี

4.2 ระยะเวลาย้อนหลัง 10 ปี ข้อมูลเงินรายได้สะสมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพิ่มขึ้นทุกปี โดยเงินสะสมเพิ่มสูงสุดในปีงบประมาณ 2543 คิดเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ 30.00 และต่ำสุดในปี งบประมาณ 2545 คิดเป็นอัตราเพิ่มคิดลดร้อยละ 12.25 เมื่อดูแนวโน้มอีก 5 ปีข้างหน้า เงินรายได้สะสมจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยในปีงบประมาณ 2556 จะมีแนวโน้มเงินรายได้สะสมเพิ่มขึ้นถึง 213 ล้านบาท

ผลการศึกษาที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นมีการวางแผนดี มีการจัดสรรการใช้จ่ายเงินในแต่ละปีไม่เกินไป การใช้จ่ายจริงไม่เกินแผนเงินงบประมาณที่ตั้งไว้ จะมีเหลือทุกปี จึงมีเงินเหลือนำสมทบเป็นเงินสะสม ทำให้เงินรายได้สะสมเพิ่มขึ้นทุกปี ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของธวัช ประดิษฐ์ ศิลปโชติ (2535 : บทคัดย่อ, 93-96) ศึกษาเรื่อง งบประมาณและการใช้จ่ายของวิทยาลัยครูสุรินทร์ ในระหว่างปี พ.ศ. 2530-2534 พบว่า เงินสะสมของเงินบำรุงการศึกษา และเงินจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการสูงขึ้น ผู้วิจัยยังได้คาดการณ์ถึงแนวโน้มของเงินการบำรุงการศึกษา เงินจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ และเงินงบประมาณแผ่นดิน ในระหว่างปีการศึกษา 2535 – 3539 คืออีก 5 ปีต่อไปว่าจะมีเพิ่มสูงขึ้นแต่เป็นจำนวนเงินที่ไม่มากนักในแต่ละปี (2535:93-96)

ส่วนในปีงบประมาณ 2545 ค่าสุดคิดลร้อยละ 12.25 นั้น เป็นเพราะในปีงบประมาณ 2545 เป็นปีแรกที่มีการจัดตั้งกองทุนวิจัยของหน่วยงาน ซึ่งตามระเบียบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วย กองทุนวิจัยของมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2544 ข้อที่ 5 กำหนดให้นำเงินรายได้สะสมจำนวน 100 ล้านบาท เป็นทุนเริ่มแรกในการจัดตั้งกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และข้อ 8 ให้หน่วยงานจัดสรรงบประมาณเงินรายได้ประจำปีไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของประมาณการรายรับสมทบกองทุนวิจัยของหน่วยงาน และข้อที่ 19 เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้นำงบประมาณเงินรายได้ประเภทเหลือจ่ายเงินอุดหนุนวิจัยสมทบกองทุนวิจัยหน่วยงาน ด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงทำให้เงินสะสมลดลง

อย่างไรก็ตามในอนาคตหน่วยงานจะมีเงินออมจากงบประมาณเงินรายได้สะสมมากหรือน้อยก็ตาม แต่หน่วยงานจะต้องก้าวไปข้างหน้าต่อไป และปัจจัยที่ขาดไม่ได้คือปัจจัยด้านเงินประมาณ ซึ่งถ้าได้มีการเตรียมตัวก่อนล่วงหน้า เพื่ออนาคตหากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีการออกนอกระบบจริง การบริหารจัดการจะได้ไม่ติดขัด และแน่นอนการจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้จะเป็นสิ่งจำเป็นมาก แหล่งที่มาของรายได้ของหน่วยดังที่ วรลักษณ์ วรณวิจิตร (2545 : 22-23) ได้ศึกษาแหล่งที่มาของรายได้ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐว่ามาจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. เงินงบประมาณแผ่นดิน ที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นงบอุดหนุนทั่วไปรายปี
2. รายได้สมทบ มหาวิทยาลัยสามารถหารายได้จาก
 - 1) รายได้จากการเรียนการสอน เช่นค่าบำรุงการศึกษา ค่าหน่วยกิต ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ
 - 2) รายได้จากการให้บริการทางวิชาการด้านการเรียนการสอน จากการเปิดสอนภาคค่ำ ภาคสมทบ
 - 3) รายได้จากการให้บริการทางวิชาการด้านวิจัย ฝึกอบรม สัมมนา บรรยาย ค้นคว้า สักรวจ วิเคราะห์ ทดสอบ ให้คำปรึกษา เป็นต้น
4. เงินกองทุนต่างๆ
5. เงินผลประโยชน์จากการจัดการทรัพย์สิน โดยการนำกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้างไปพัฒนาเพื่อทำประโยชน์
6. เงินกองทุนอุดหนุนการศึกษาของนิสิตนักศึกษาที่รัฐจัดสรรเงินกู้เพื่อการศึกษา

7) รายได้อื่น ๆ

ฉะนั้น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นหน่วยงานที่คาดว่าในอนาคตอาจจะต้องออกนอกระบบเพียงแต่ว่าจะออกช้าหรือเร็วเท่านั้น จึงควรมีการเตรียมความพร้อมในแต่ละด้าน โดยเฉพาะด้านเงินงบประมาณ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ การพัฒนาศักยภาพทางการคลังและเงินรายได้ด้วยการดึงบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถมาร่วมกันจัดกิจกรรมบริการวิชาการ การสร้างสถาบัน/ศูนย์วิจัย เพื่อความเป็นเลิศในการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือศูนย์ฝึกอบรม/พัฒนาบุคลากรในการปฏิบัติงาน การบริหารงานในสภาพแวดล้อมพิเศษ ซึ่งทำให้เพิ่มศักยภาพในการหารายได้จากหน่วยงานภายนอกในพื้นที่ เช่น สอ.บด. ตำรวจ ทหารองค์กรปกครองท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อหารายได้ให้กับหน่วยงานแต่เนิ่น ๆ จะเป็นผลดีในอนาคตแน่นอน

เพื่อความสะดวกผู้วิจัยขอสรุปเป็นตารางประเด็นปัญหา คำอธิบาย และข้อเสนอแนะดังนี้

จาก	ประเด็นปัญหา	คำอธิบาย	ข้อเสนอแนะ
ตาราง 1	อัตราเพิ่มต่อปีของรายรับจัดสรรรายจ่าย และร้อยละของรายจ่ายต่อรายรับจัดสรรของเงินงบประมาณแผ่นดิน	พบว่าระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี มีรายรับจัดสรรเพิ่มขึ้นมาก แต่รายจ่ายยังคงใกล้เคียงกันส่วนร้อยละของรายจ่ายต่อรายรับจัดสรรมีจำนวนลดลงและมาจากงบลงทุน	มหาวิทยาลัยควรมีมาตรการบริหารจัดการรายจ่ายให้มีการใช้จ่ายใกล้เคียงกับรายรับจัดสรรและหาแนวทางบริหารจัดการกับผู้รับเหมาเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพเบิกจ่ายงบลงทุนจะได้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางแผนไว้
ตาราง 2 ตาราง 3	ค่าเฉลี่ยร้อยละของรายรับจัดสรรและรายจ่ายของเงินงบประมาณแผ่นดิน จำแนกตามหมวด	พบว่า ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปีค่าเฉลี่ยร้อยละกว่าครึ่งหนึ่งเป็นหมวดงบบุคลากร และมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนหมวดเงินอุดหนุนมีน้อยมาก	มหาวิทยาลัยควรดึงบุคลากรที่มีอยู่มาช่วยกันจัดกิจกรรมเพิ่มรายได้ให้กับมหาวิทยาลัย และหาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อจะได้รับการจัดสรรงบเงินอุดหนุนและการวิจัยเพิ่มขึ้น

จาก	ประเด็นปัญหา	คำอธิบาย	ข้อเสนอแนะ
ตาราง 4	ร้อยละของรายจ่ายต่อรายรับจัดสรรของหมวดคงบลงทุน จำแนกตามประเภทค่าครุภัณฑ์ และประเภทค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	พบว่า ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี รายรับจัดสรรหมวดคงบลงทุนส่วนใหญ่เป็นประเภทค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ในขณะที่ร้อยละของรายจ่ายส่วนใหญ่เป็นประเภทค่าครุภัณฑ์	มหาวิทยาลัยต้องออกมาตรการควบคุมการก่อสร้างได้เสร็จตามสัญญาเพื่อการเบิกจ่ายจะได้เป็นไปตามแผน
ตาราง 5	ร้อยละเฉลี่ยของรายจ่ายของงบประมาณแผ่นดิน จำแนกตามหน่วยงาน	พบว่า ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี รายจ่ายส่วนใหญ่มาจากสำนักงานอธิการบดี	สำนักงานอธิการบดีเป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบรายจ่ายส่วนรวมทั้งวิทยาเขต โดยเฉพาะประเภทค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ฉะนั้นจึงควรมีการพัฒนาหน่วยงานวางแผนยุทธศาสตร์ของวิทยาเขต บัณฑิตาให้สามารถวางแผนการเงินการคลังให้ดีขึ้น เพื่อสามารถใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว
ตาราง 6	อัตราเพิ่มต่อปีของรายรับ รายจ่าย และรายจ่ายสะสมของงบประมาณเงินรายได้	พบว่า ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี รายรับมีอัตราเพิ่มทุกปี ยกเว้นปีงบประมาณ 2550 รายจ่ายมีอัตราเพิ่มทุกปีเช่นกัน ส่วนรายจ่ายจากเงินรายได้สะสมมีจำนวนลดลง	มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายจัดกิจกรรมเพิ่มรายได้ให้ใกล้เคียงกับรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น และเพื่อรองรับการออกนอกระบบในอนาคตอีกทั้งเป็นการเตรียมตัวเพื่อการพึ่งพาตนเอง

จาก	ประเด็นปัญหา	คำอธิบาย	ข้อเสนอแนะ
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ยร้อยละของงบประมาณเงินรายได้แยกตามหมวดรายรับ	พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของรายรับมาจากค่าธรรมเนียมการศึกษา และพบว่าหมวดบริการวิชาการมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมาก	มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมและสนับสนุนงานบริการวิชาการ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมหรือจัดโครงการหารายได้ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับมหาวิทยาลัย
ตาราง 12	รายจ่ายงบประมาณแผ่นดิน รายจ่ายงบประมาณเงินรายได้ รายจ่ายจากเงินสะสมและรายจ่ายรวม	พบว่า ระยะเวลาย้อนหลัง 5 ปี รายจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน รายจ่ายงบประมาณเงินรายได้ เพิ่มขึ้นทุกปี ยกเว้นรายจ่ายจากเงินรายได้สะสมที่มีจำนวนลดลง เมื่อดูในภาพรวม พบว่า มีรายจ่ายรวมเพิ่มสูงขึ้นทุกปี	วิทยาเขตปัตตานีควรมีการพัฒนาหน่วยวางแผนและงบประมาณ เพื่อให้สามารถพัฒนายุทธศาสตร์ในการใช้จ่ายเงินทุกประเภทให้สอดคล้องกับการพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างยั่งยืน
ตาราง 13	เปรียบเทียบรายจ่ายหมวดงบบุคลากร จากงบประมาณแผ่นดินและเงินรายได้กับรายจ่ายรวมทั้งหมด	พบว่า รายจ่ายงบบุคลากรมาจากงบแผ่นดินเป็นหลัก มากกว่าร้อยละ 40 ของรายจ่ายรวม และใช้จ่ายจากเงินรายได้เพียงเล็กน้อยไม่ถึงร้อยละ 4 ของรายจ่ายรวม	ควรเตรียมการพัฒนาบุคลากรด้วยงบประมาณอีกส่วนหนึ่ง รวมทั้งการใช้จ่ายรายได้สะสม เพื่อพัฒนาอาจารย์ในการศึกษาต่อและงานวิชาการ
ตาราง 14	เปรียบเทียบรายจ่ายงบลงทุนของเงินงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้	พบว่า งบลงทุนส่วนใหญ่มาจากเงินงบประมาณแผ่นดิน จากเงินรายได้มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น	ควรจัดสรรงบลงทุนเพื่อการพัฒนาด้านจัดระบบภูมิทัศน์ การซ่อมแซม ถนน ทางระบายน้ำ ไฟฟ้า และควรมีการวางแผนโดยละเอียด เพื่อนำงบประมาณมาลงทุนเพิ่มเติมจากส่วนที่ใช้เป็นค่าก่อสร้างอาคารเพียงอย่างเดียว

จาก	ประเด็นปัญหา	คำอธิบาย	ข้อเสนอแนะ
ตาราง 15	เปรียบเทียบ รายจ่ายเงิน งบประมาณ แผ่นดิน งบประมาณเงิน รายได้ รายจ่ายจาก เงินสะสม และเงิน รายได้สะสม	พบว่า รายจ่ายทั้งเงิน งบประมาณแผ่นดินและ เงินรายได้มีจำนวนเพิ่มขึ้น ขณะที่รายจ่ายจากเงิน รายได้สะสมมีทิศทางไม่ แน่นอนส่วนเงินรายได้ สะสมมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ทุกปี	มหาวิทยาลัยขยายใหญ่โต ขึ้นเรื่อย ๆ จึงมีการใช้จ่าย ทั้งงบประมาณแผ่นดินและ เงินรายได้เพิ่มขึ้นทุกปี แต่ก็ ยังมีเงินเก็บสะสมได้ เพิ่มขึ้นทุกปี แสดงถึง ศักยภาพการหารายได้ของ หน่วยงานในวิทยาเขต ปัตตานีดี แต่แผนการใช้ จ่ายโดยเฉพาะการใช้จ่าย จากเงินรายได้สะสมควรมี การพัฒนา
ตาราง 16	ผลคาดการณ์เงิน รายได้สะสมอีก 5 ปีข้างหน้า	พบว่า เงินรายได้สะสม เพิ่มขึ้นทุกปี และในอีก 5 ข้างหน้าคาดการณ์ว่ามีเงิน รายได้สะสมถึง 213 ล้าน บาท	แสดงว่ามหาวิทยาลัยมี ศักยภาพในการพึ่งพา ตนเองได้ระดับหนึ่ง เพื่อให้การพึ่งพาตนเองได้ ดีควรให้แต่ละหน่วยงาน เพิ่มวิธีการหารายได้ด้วย การจัดทำโครงการบริการ วิชาการเพิ่มขึ้น โดยวิธีการ เชิงรุก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้เพื่อการพัฒนาและการวิจัยในครั้งนี้มีดังนี้

1. ข้อเสนอสำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้หรือเพื่อการพัฒนา ซึ่งผลการศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยมีได้รับจัดสรรจากเงินงบประมาณแผ่นดินมาก และกว่าครึ่งหนึ่งได้ใช้จ่ายในหมวดงบบุคลากร และมีแนวโน้มว่างบลงทุนจะได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่กลับพบว่า รายจ่ายจากหมวดงบลงทุนมีการเบิกจ่ายน้อยมาก สาเหตุก็มาจากค่าใช้จ่ายในประเภทค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

ไม่สามารถเบิกจ่ายได้ตามแผนที่วางไว้ ฉะนั้นหากได้มีระบบบริหารจัดการที่ดีกับผู้รับเหมาก่อสร้างแล้วอาจทำให้ระบบการก่อสร้างต่างๆ มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นได้

2. ข้อเสนอแนะด้านนโยบายสำหรับผู้บริหารและเกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเป็นมหาวิทยาลัยอิสระในอนาคต ซึ่งจากการศึกษาพบว่า รายได้ที่ได้รับมานั้น หลักๆ แล้วมาจากหมวดเงินค่าธรรมเนียมการศึกษา และพบว่าหน่วยงานที่มีบทบาทเฉพาะในการหารายได้หมวดเงินผลประโยชน์มีเพียงสำนักส่งเสริมและการศึกษาต่อเนื่องเท่านั้น และพบอีกว่า การจะหารายได้ให้กับมหาวิทยาลัยได้มากก็ด้วยยุทธศาสตร์เชิงรุก ไม่ใช่อยู่แต่ในมหาวิทยาลัยเท่านั้น เพราะสถานการณ์ความไม่สงบที่มีอยู่ในทุกวันนี้ทำให้ลูกค้าไม่มาใช้บริการ มองในอีกมุมหนึ่งถ้าอนาคตมหาวิทยาลัยต้องออกนอกระบบและจำเป็นต้องพึ่งพาตนเอง ลำพังค่าธรรมเนียมการศึกษาคงไม่พอกับรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นทุกวัน ฉะนั้นอีกทางรอดหนึ่งก็น่าจะให้ทุกคณะหน่วยงานร่วมมือกัน โดยดึงศักยภาพของบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ ซึ่งมีหลักหลายสาขาวิชาร่วมมือกันจัดทำกิจกรรมบริการวิชาการทั้งในและนอกพื้นที่ อาจมีการเปลี่ยนแปลงของหมวดเงินผลประโยชน์เพิ่มขึ้นได้ ซึ่งอาจเป็นแนวทางในการพัฒนาวิทยาเขตปัตตานีให้มีความเข้มแข็งทางการคลัง และเป็นแนวทางพัฒนาเป็นวิทยาเขตที่มีอิสระทางการคลังต่อไป

3. สำนักงานอธิการบดี วิทยาเขตปัตตานี ควรมีการพัฒนาโครงสร้างของฝ่ายวางแผนและยุทธศาสตร์การคลังงบประมาณ เพื่อให้มีการวางแผนยุทธศาสตร์การคลังและงบประมาณของวิทยาเขตในการสร้างแผนยุทธศาสตร์และประเมินผลงบประมาณ การทำงานด้านการคลังในทุกด้าน เช่น รายได้รายรับและเงินสะสม เป็นการพัฒนาศักยภาพการคลังและงบประมาณของวิทยาเขตในระยะยาวให้สามารถใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ มียุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการคลังและงบประมาณ